

Norsklærerers holdning til eget fag

Utført for: Språkrådet
Av: Kristin Rogge Pran
og Bjørn-Ole Johannesen
Dato: 7. mars 2011

Språkrådet

Copyright:

© 2009. Synovate Ltd. All rights reserved.
The concepts and ideas submitted to you herein are the intellectual property of Synovate Ltd. They are strictly of confidential nature and are submitted to you under the understanding that they are to be considered by you in the strictest confidence and that no use shall be made of the said concepts and ideas, including communication to any third party without Synovate Ltd's express prior consent.

Innhold

1. BAKGRUNN OG GJENNOMFØRING	2
2. HOVEDFUNN.....	5
3. TRIVSEL OG MOTIVASJON	6
4. INNHOLD I NORSKFAGET	11
5. SIDEMÅL OG NABOSPRÅK	20
6. ARBEIDSMENGDEN OG ARBEIDSMETODE.....	29
7. KOMPETANSE, ERFARING OG FAGMILJØ.....	37
8. SÆRPREG VED UTVALGTE MÅLGRUPPER.....	44

1. Bakgrunn og gjennomføring

På oppdrag fra Språkrådet har Synovate gjennomført en undersøkelse blant norsklærerne om deres holdninger til eget fag. Målgruppen er lærere som underviser i norsk i ungdomsskolen og videregående skole. Formålet med undersøkelsen er å belyse både hvordan lærere vurderer de ulike emnene i faget og hvordan de vurderer det å undervise i faget.

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk i perioden september-oktober (uke 37 - 40) 2010. I forkant av gjennomføringen sendte Språkrådet ut et informasjonsbrev til rektorer ved samtlige ungdomsskoler og videregående skoler i landet. Undersøkelsen ble gjennomført ved at Synovate sendte ut e-poster til rektorene med link til webundersøkelsen, samt instruksjer om å videresende e-posten til alle norsklærerne ved skolen. I løpet av innsamlingsperioden ble det også sendt ut påminnelse om undersøkelsen til samtlige rektorer. Utvalgslister ble hentet fra Pedlex (Norsk Skoleinformasjon) og bestod av 1210 ungdomsskoler og 435 videregående skoler. Det ble registrert svar fra 280 av de 435 videregående skolene, noe som utgjør en svarprosent på 64 prosent. Av de 1210 ungdomsskolene ble det registrert svar fra 245, noe som utgjør en svarprosent på ca 20 prosent. Til sammen besvarte 1594 norsklærere undersøkelsen (1131 lærere i videregående skole og 463 i ungdomsskolen). Forskjellen i svarprosenten mellom skolenivåene kan tyde på at lærere i videregående skole har et større engasjement overfor tema for undersøkelsen enn det lærere i ungdomsskolen har.

Det er tilstrebet å gjøre tabellgrunnlaget mest mulig representativt for lærere som underviser i norsk på henholdsvis ungdomsskole- og videregående nivå. I nettutvalget er lærere fra videregående skoler og skoler med mange elever overrepresentert. Resultatene er derfor vektet for skoleslag (ungdomsskole og videregående skole) og skolestørrelse (antall elever). Fordelingen i utvalget gjenspeiler dermed fordelingen av norsklærere som jobber i henholdsvis ungdomsskole og videregående skole på landsbasis, samt fordelingen mellom små, middels og store skoler.

Kontaktperson i Språkrådet har gjennom planleggingen og gjennomføringen av dette prosjektet vært Torbjørg Breivik. Ansvarlig for planlegging, analyse og rapportering i Synovate har vært Kristin Rogge Pran.

De 1594 gjennomførte intervjuene med lærere fordeler seg som følger:

Antall år som norsklærer

0-13 år	52 prosent/ 825 int.
14-21 år	19 prosent/ 300 int.
22-35 år	26 prosent/ 411 int.
36-50 år	4 prosent/ 58 int.

Utdanningsnivå

Lærerhøyskole	17 prosent/ 271 int.
Annen høyskoleutdanning	5 prosent/ 57 int.
Universitet lav	35 prosent/ 573 int.
Universitet høy	43 prosent/ 686 int.

Norskutdanning

Inntil 1 år	25 prosent/ 395 int.
Mer enn 1 år	46 prosent/ 734 int.
Master/hovedfag	27 prosent/ 430 int.
Ingen utdanning	2 prosent/ 35 int.

Målform

Bokmål	82 prosent/ 1310 int.
Nynorsk	18 prosent/ 284 int.

Alder

20-34 år	18 prosent/ 287 int.
35-44 år	31 prosent/ 500 int.
45-54 år	21 prosent/ 332 int.
55-70 år	30 prosent/ 475 int.

Kjønn

Mann	30 prosent/ 475 int.
Kvinne	70 prosent/ 1119 int.

Landsdel

Oslo	7 prosent/ 117 int.
Østlandet	37 prosent/ 589 int.
Vestlandet	27 prosent/ 426 int.
Midt-Norge	18 prosent/ 288 int.
Nord-Norge	11 prosent/ 174 int.

Antall år som lærer ved skolen

0 - 9 år	34 prosent /549 int.
10 - 19 år	28 prosent/451 int.
20 - 29 år	20 prosent/312 int.
30 år +	18 prosent/282 int.

Type skoleslag (flere svarsalternativ)

Ungdomsskole	29 prosent/ 463 int.
Videregående studieforbereidende	60 prosent/ 963 int.
Videregående yrkesfag	35 prosent/ 563int.

Ansettelsesform

Fast ansatt på heltid	82 prosent/ 1300 int.
Fast ansatt på deltid	10 prosent/177 int.
Vikar på heltid	6 prosent/ 70 int.
Vikar på deltid	2 prosent/ 38 int.
Annet	Under 1 prosent/ 9 int.

Andel minoritetsspråklige elever ved skolen

Ingen	5 prosent / 81 int.
1-20 prosent	78 prosent / 1228 int.
21-40 prosent	8 prosent /124 int.
41-60 prosent	1 prosent/17 int.
61-80 prosent	Under 1 prosent /11 int.
81-100 prosent	Under 1 prosent/ 9 int.
Vet ikke/Umulig å svare	7 prosent/115 int.

Type undervisning (flere svarsalternativ)

Undervisning etter læreplanen for norsk	99-100 prosent/1585 int.
Undervisningen etter læreplanen for grunnleggende norsk for språklige minoriteter	9 prosent/ 140 int.
Norsk som fremmedspråk	5 prosent/ 81 int.
Ingen av disse	Under 1 prosent/5 int.

2. Hovedfunn

I rapporten presenteres resultatene fra undersøkelsen tematisk. Først ser vi på lærernes trivsel og elevenes motivasjon for norskfaget. Resultatene viser at lærerne jevnt over trives meget godt i rollen som norsklærer og sammen med elevene sine. Det er enda høyere trivsel blant lærere i ungdomsskolen enn blant lærere i videregående skole. Denne forskjellen kan sees i lys av hvordan lærerne opplever sin egen arbeidssituasjon. Lærere i videregående skole opplever også et større arbeidspress, noe som også kan ha betydning for trivselen.

I neste del ser vi på norsklærernes holdninger til innholdet i norskfaget og nye læreplaner. I undersøkelsen ble lærerne bedt om å vurdere hvor viktige en rekke områder innen norskfaget er. Resultatene viser blant annet at det er en generell tendens til at lærere med lang erfaring vurderer alle områdene som viktigere enn det lærere med kortere erfaring gjør. Når det gjelder holdninger til læreplanene finner vi forskjeller både mht erfaring, utdanning, skoletype og kjønn.

Resultatene i del 5 viser at det er lærernes egen målform, utdanning og erfaring som er de viktigste forklaringsvariablene for hvilke holdninger de har til omfanget sidemål og nabospråk bør ha i norskfaget.

I del 6 ser vi på hvordan norsklærerne opplever egen arbeidssituasjon med hensyn til omfanget av undervisningstimer og vurderingsarbeid. Lærere i videregående skole opplever et generelt et høyere arbeidspress enn lærere i ungdomsskolen, noe som kan bidra til å forklare hvorfor trivselen i denne gruppen også er noe lavere.

I del 7 ser vi på hvor lang utdanning og erfaring norsklærere på de ulike nivåene har både generelt og for norskfaget, antall norsklærere ved skolene og lærernes vurderinger av fagmiljøet ved skolene. Her er det størst variasjon mellom skoletype og utdanning.

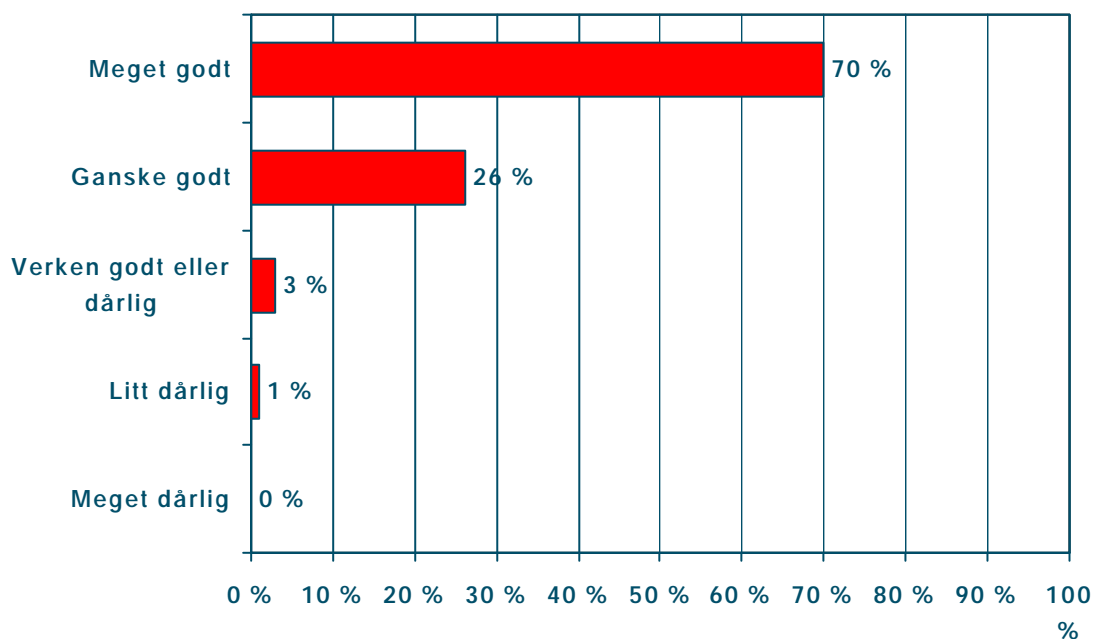
Del 8 viser hvilke særpreg som beskriver en rekke utvalgte målgrupper definert ut fra eget hovedmål, erfaring, kompetanse, skoletype og landsdel.

3. Trivsel og motivasjon

I denne delen ser vi på hvordan lærerne trives med å undervise i norsk, hvor godt de trives sammen med elevene sine og hvordan de vurderer elevenes motivasjon og arbeidsinnsats. Jevnt over trives lærerne meget godt både med undervisningen og sammen med elevene. Trivselen er noe høyere i ungdomsskolen enn i videregående. Dette gjelder også lærernes vurderinger av elevenes interesse for- og arbeidsinnsats i faget.

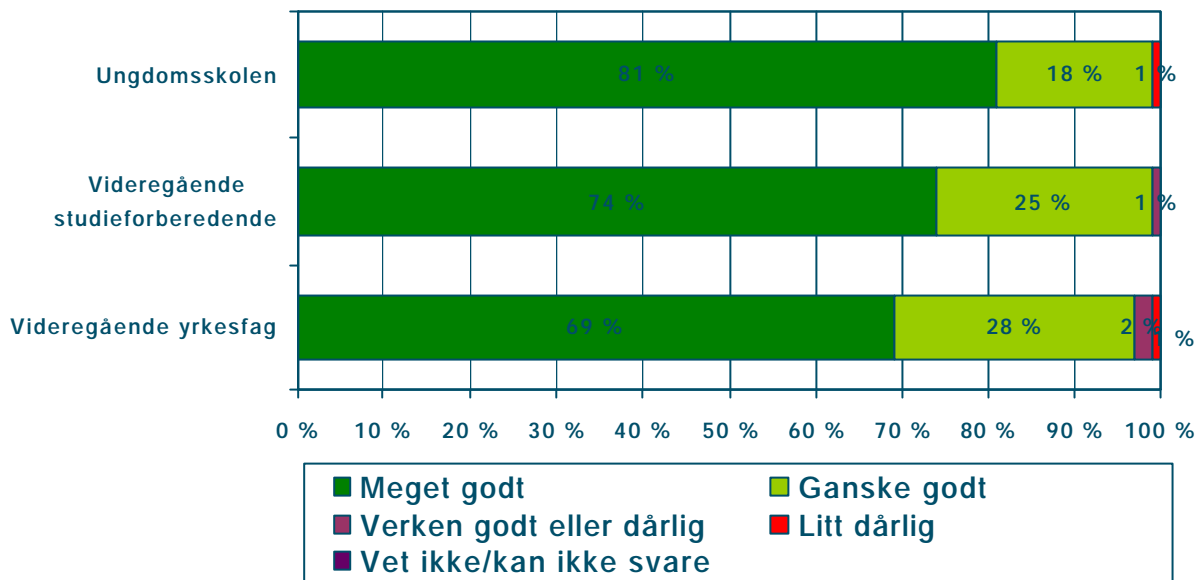
Figur 3.1 viser at de fleste trives meget godt i rollen som norsklærer. 96 prosent svarer at de liker meget eller ganske godt å undervise i norsk. Kun 1 prosent svarer litt dårlig, mens ingen svarer meget dårlig.

Figur 3.1 Hvor godt liker du å undervise i norsk? Liker du det..

Når vi ser på resultatene fordelt på skolenivå (tabell 3.2) finner vi relativt små forskjeller, men flere lærere i ungdomsskolen (75 prosent) enn i videregående skole (64 prosent) svarer at de liker meget godt å undervise i norsk. Det er nesten ingen forskjell mellom studieforberevende og yrkesfaglig retning på videregående nivå.

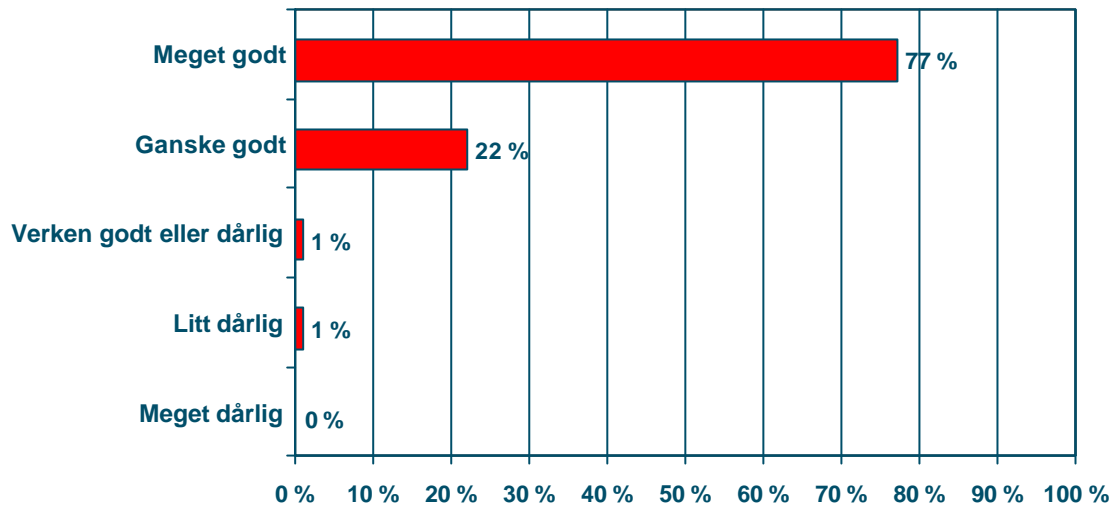
Figur 3.2 Hvor godt liker du å undervise i norsk? Fordeling på skoleslagsnivå

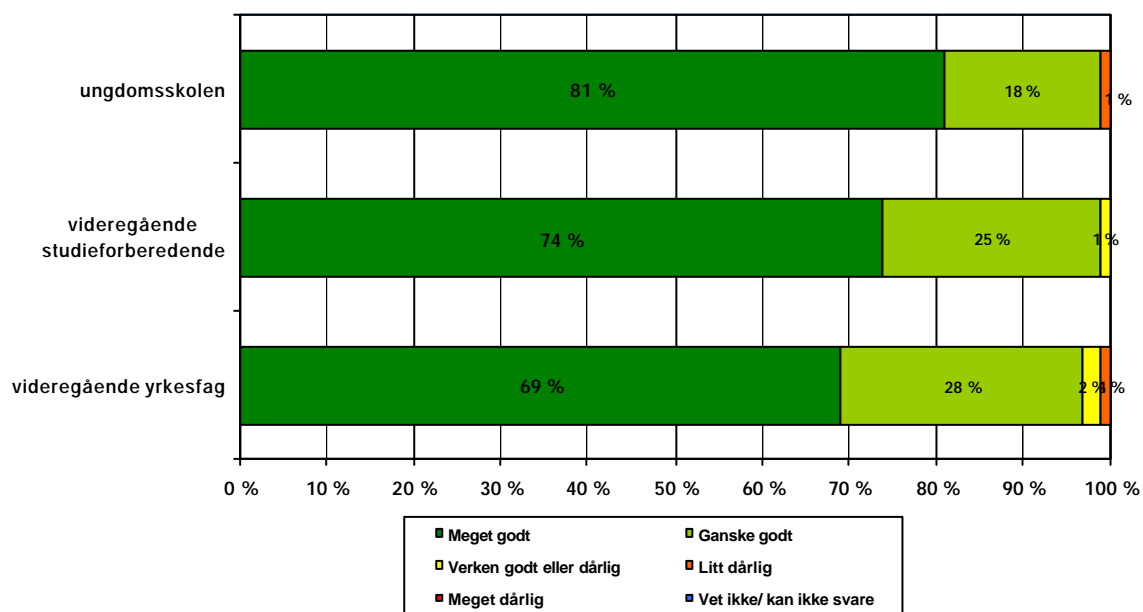
En annen trivselsfaktor vi har undersøkt er hvor godt norsklærerne trives sammen med elevene sine (figur 3.3). Nær 8 av 10 oppgir at de trives meget godt, og slår man sammen meget og ganske godt ser man at nær alle norsklærere svarer at de trives godt sammen med elevene. Figur 3.4 viser at det er noen flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn på videregående nivå som oppgir at de trives meget godt med elevene de har i norsk. Mens omtrent 80 prosent av norsklærere på ungdomsskolen svarer at de trives meget godt sammen med elevene sine oppgir henholdsvis 74 og 69 prosent på videregående nivå det samme. Heller ikke her er det noen forskjell mellom studieforberevende og yrkesfaglig retning.

Figur 3.3 Hvor godt trives du sammen med elevene du har i norsk? Trives du...

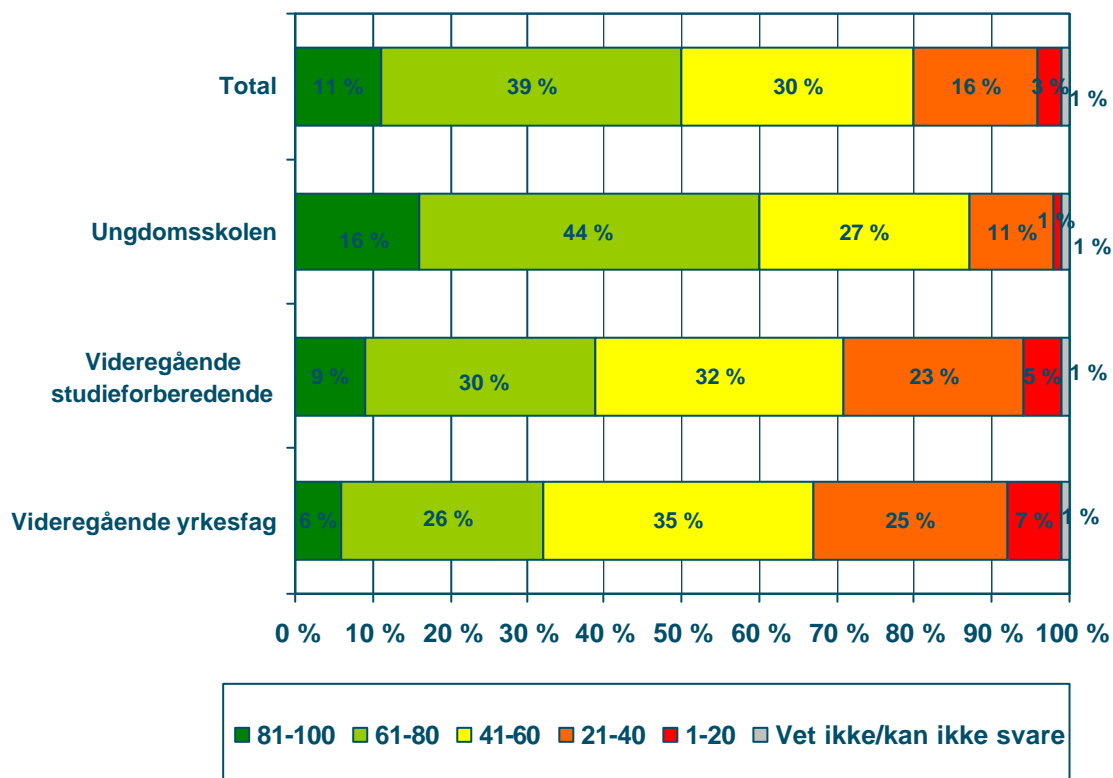

Figur 3.4 Hvor godt trives du sammen med elevene du har i norsk? Fordeling på skoleslagsnivå

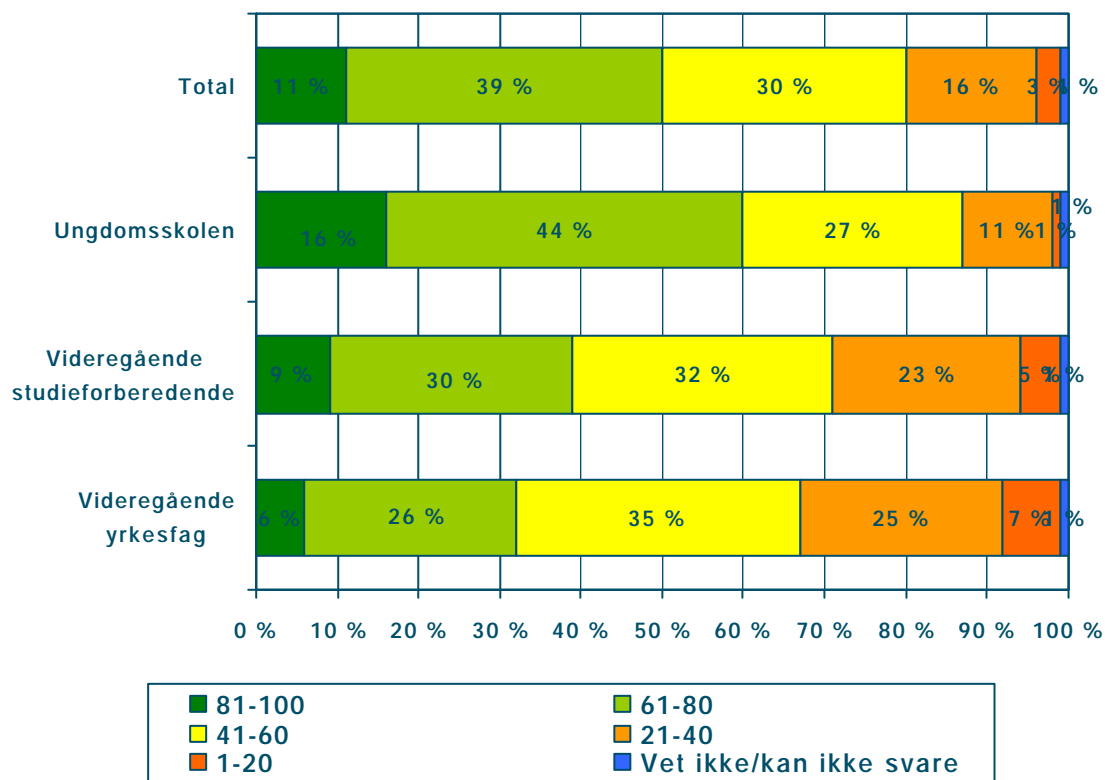
Vi har også spurt norsklærerne om hvor stor andel av elevene deres som er interessert i norskfaget (figur 3.5). Totalt sett svarer 32 prosent av norsklærerne at over 60 prosent av elevene er interesserte i faget. Når vi ser på de ulike skolenivåene finner vi relativt store forskjeller mellom dem. 38 prosent av norsklærerne i ungdomsskolen mener at over 60 prosent av elevene er interesserte i faget, mens bare 18 prosent i videregående yrkesfag og 24 prosent i videregående studieforberevende svarer det samme. Mens 11 prosent av lærerne i videregående yrkesfag oppgir at det er 20 prosent eller mindre som viser interesse, svarer kun 4 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen det samme.

Figur 3.5 Omtrent hvor stor andel av elevene dine er interessert i norskfaget?

Når lærerne blir spurt om hvor stor andel av elevene som viser god arbeidsinnsats i norskfaget (figur 3.6), oppgir de større andeler av elevene enn da de vurderte elevenes interesse for faget. Også når det gjelder elevenes arbeidsinnsats er det forskjeller mellom de ulike skolenivåene. Totalt oppgir omtrent halvparten av lærerne at mer enn 60 prosent av elevene viser stor arbeidsinnsats i norskfaget. 60 prosent av norsklærere på ungdomsskolen svarer at over 60 prosent av elevene viser god arbeidsinnsats i norskfaget. For norsklærere i videregående studieforbereidende og videregående yrkesfag svarer henholdsvis 39 prosent og 32 prosent det samme.

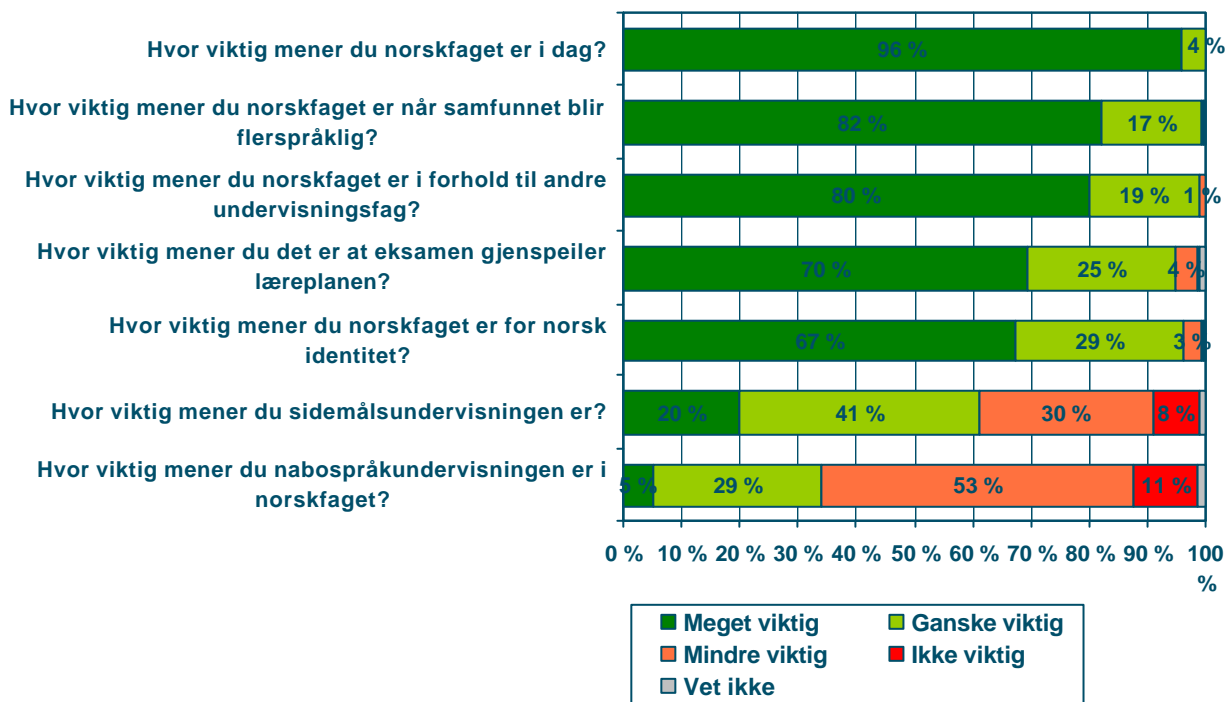
Figur 3.6 Omtrent hvor stor andel av elevene dine viser god arbeidsinnsats i norskfaget? Fordeling på skolenivå.

4. Innhold i norskfaget

I undersøkelsen ble lærerne bedt om å vurdere hvor viktig en rekke områder innen norskfaget er. Resultatene viser at det er en generell tendens til at lærere med lang erfaring vurderer alle områdene som viktigere enn det lærere med kortere erfaring gjør. De aller fleste norsklærerne svarer at norskfaget er meget viktig, både generelt, når samfunnet blir flerspråklig, i forhold til andre undervisningsfag og for norsk identitet (figur 4.1). Det er derimot kun 2 av 10 som oppgir at de anser sidemålsundervisningen som meget viktig. Det må likevel presiseres at 6 av 10 oppgir at de ser på sidemålsundervisningen som enten meget eller ganske viktig.

Figur 4.1 spørsmål om viktigheten av norskfaget

Resultatene viser også at norsklærernes egen målform har stor betydning for deres holdninger til sidemålsundervisningen. Mens 86 prosent av lærere med nynorsk som

hovedmål oppgir at sidemålsundervisningen er enten meget eller ganske viktig, svarer 56 prosent av norsklærere med bokmål som hovedmål det samme. Resultatene viser også at jo eldre og mer erfarne lærerne er, jo større er sannsynligheten for at de mener at sidemålsundervisningen er enten meget eller ganske viktig.

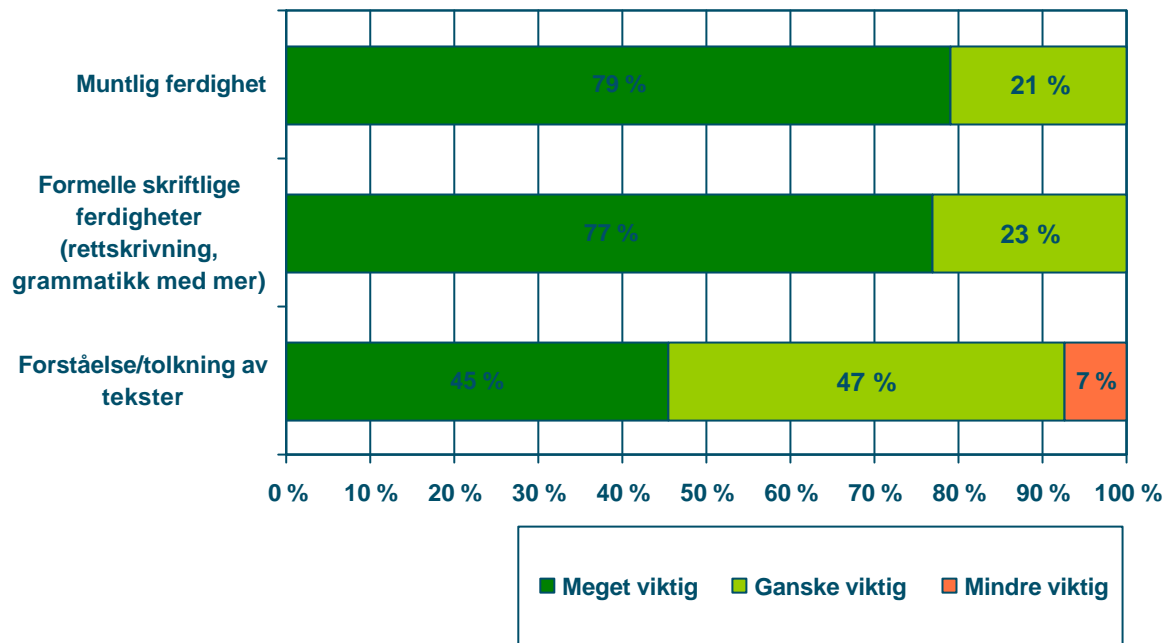
64 prosent av norsklærerne oppgir at de vurderer nabospråkundervisningen som mindre viktig eller ikke viktig. Blant undergrupper er den største forskjellen på dette spørsmålet mellom norsklærere på videregående studieforberevende og norsklærere på ungdomsskolen. Mens 41 prosent av norsklærerne på videregående studieforberevende oppgir at de vurderer nabospråkundervisningen som enten meget eller ganske viktig, svarer 31 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen det samme. 7 av 10 oppgir at det er meget viktig at eksamen gjenspeiler læreplanen. Blant undergrupper er den største forskjellen på dette spørsmålet mellom kjønnene. Mens 75 av de kvinnelige norsklærerne oppgir at det er meget viktig at eksamen gjenspeiler læreplanen, svarer 55 prosent av de mannlige norsklærerne det samme.

Lærerne ble videre bedt om å vurdere viktigheten av de ulike emnene innen norskfaget: muntlige og skriftlige ferdigheter, forståelse/tolkning av tekster, kunnskap om sammensatte tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie (figur 4.2a og b).

Nær 8 av 10 norsklærere oppgir at de vurderer både muntlige ferdigheter og formelle skriftlige ferdigheter som meget viktige, og resten vurderer dem som ganske viktige. Blant undergrupper er det forskjell når det gjelder vurderingen av muntlige ferdigheter mellom norsklærere på ungdomsskole- og videregående nivå. Mens 84 prosent av norsklærerne på ungdomsskolenivå vurderer muntlige ferdigheter som meget viktige, svarer omtrent 7 av 10 norsklærere på videregående nivå det samme. For formelle skriftlige ferdigheter er svarmønstrene mellom undergrupper ganske like.

Omtrent 9 av 10 norsklærerne svarer at de vurderer forståelse/tolkning av tekster som meget eller ganske viktig, mens 7 prosent svarer at de anser dette som mindre viktig. Forståelse/tolkning av tekster blir vurdert som viktigst av lærere på videregående studieforberevende, og minst viktig av lærere i ungdomsskolen. 59 prosent av norsklærere på videregående studieforberevende svarer at de anser forståelse/tolkning av tekster som meget viktig, mot 39 prosent på ungdomsskolenivå.

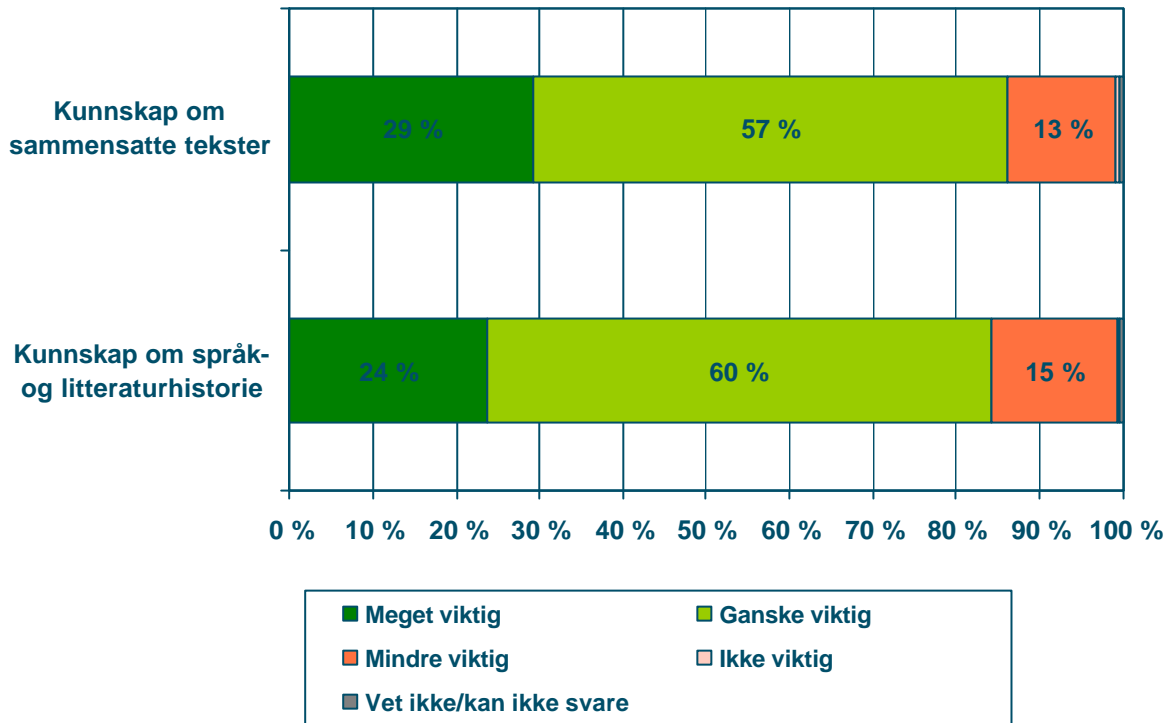
Figur 4.2a Hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende emner i norskfaget?

Kunnskap om sammensatte tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie er de emnene som færrest norsklærere anser som meget viktig. Det skal likevel presiseres at for begge disse emnene svarer mer enn 80 prosent at de vurderer dem som enten meget eller ganske viktige.

Blant undergrupper svarer 32 prosent av kvinnelige norsklærere at de anser kunnskap om sammensatte tekster som meget viktig, mens 22 prosent av de mannlige norsklærerne svarer det samme. Når det gjelder skolenivå er det særlig kunnskap om språk- og litteraturhistorie som blir vurdert som viktigere på videregående studieforbereende nivå enn på ungdomsskolenivå og videregående yrkesfag. 37 prosent av norsklærerne på videregående studieforbereende svarer at de vurderer kunnskap om språk- og litteraturhistorie som meget viktig, mens 17 prosent av norsklærerne på ungdomsskolenivå svarer det samme.

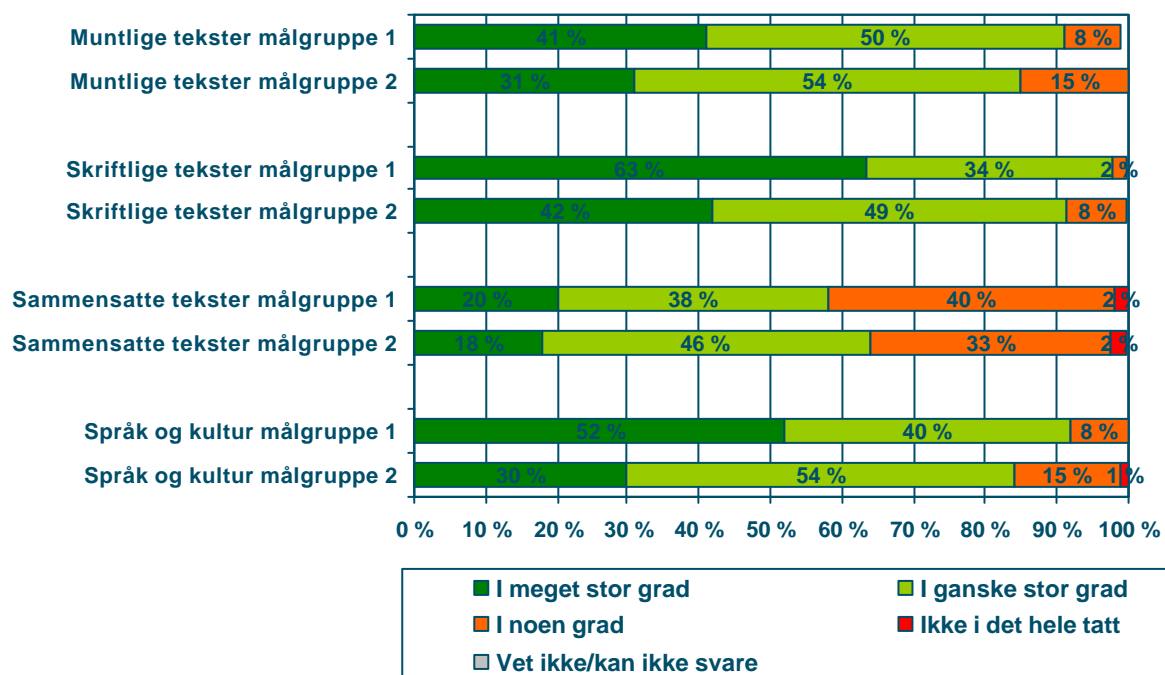
Figur 4.2b Hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende emner i norskfaget?

Figur 4.3 I hvor stor grad opplever du at du har tilstrekkelig kompetanse i de fire hovedområdene i faget?

Målgruppe 1: Norsklærere på den videregående studieforbereende

Målgruppe 2: Norsklærere på ungdomsskolen

6 av 10 lærere opplever å ha enten meget eller ganske stor grad av tilstrekkelig kompetanse innen alle de fire hovedområdene i norskfaget.

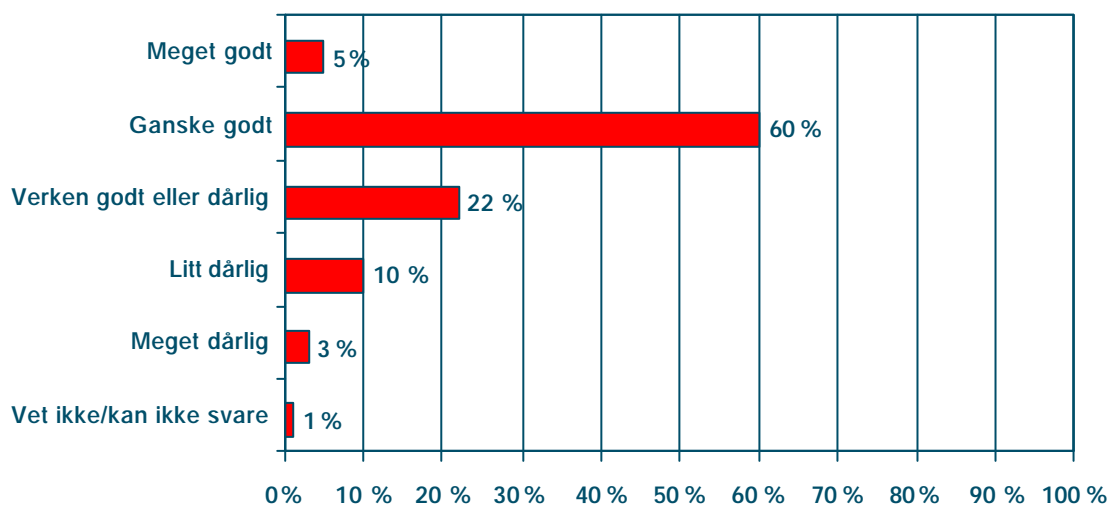
Blant undergrupper oppgir færre norsklærere med kort erfaring enn totalen at de i enten meget eller i ganske stor grad opplever å ha tilstrekkelig kompetanse innen muntlige tekster, skriftlige tekster og språk og kultur.

På spørsmålet om hvor godt norsklærerne opplever å ha tilstrekkelig kompetanse innen sammensatte tekster er det ingen tydelige forskjeller i svarfordelingen mellom norsklærere med kort erfaring og totalen.

Norsklærerne ble også bedt om å vurdere læreplanen i norsk (figur 4.4). 65 prosent av norsklærerne svarer at de vurderer læreplanen i norsk som enten meget eller ganske god, mens 13 prosent oppgir at de synes den er litt eller meget dårlig.

Blant undergrupper viser resultatene at norsklærere på ungdomsskolenivå er mer fornøyd med læreplanen enn norsklærere på videregående nivå. Mens 73 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen vurderer læreplanen som enten meget eller ganske god, svarer omtrent halvparten av norsklærerne på vgs. nivå det samme. Bare 6 prosent av norsklærere på ungdomsskolen vurderer læreplanen i norsk som litt dårlig, mot rundt 15 prosent av norsklærerne på videregående nivå.

Figur 4.4 Hva er din vurdering av læreplanen i norsk? Mener du at læreplanen i norsk er...

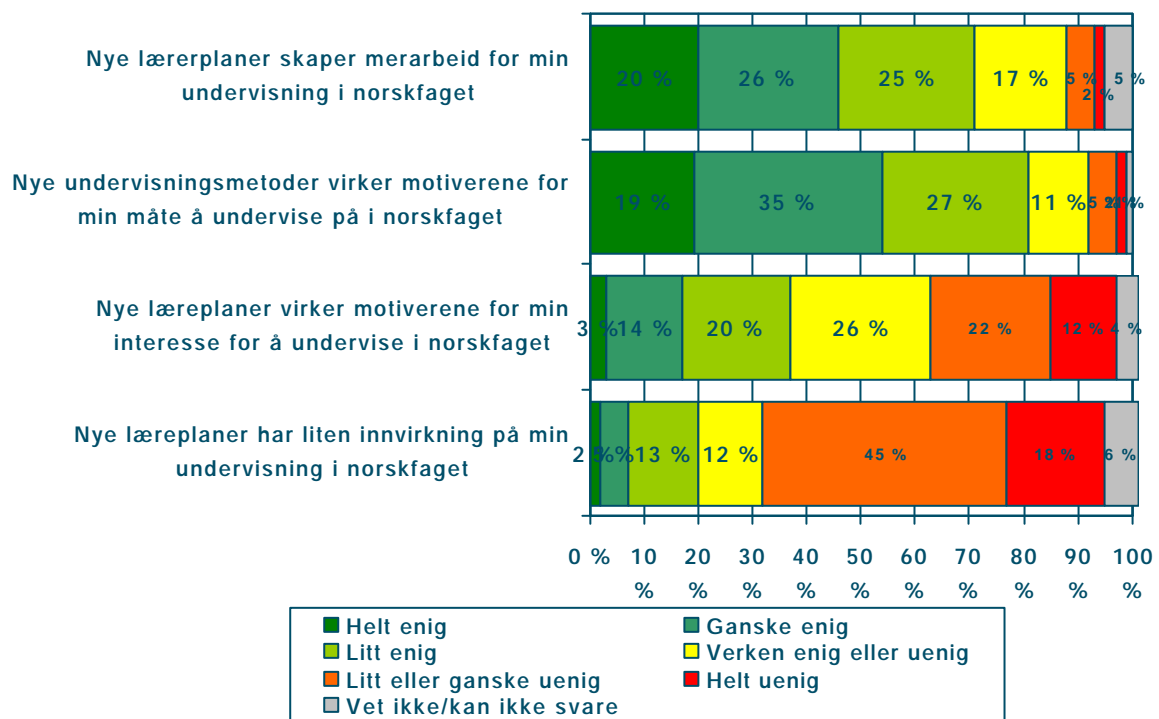

Lærernes utdanningsnivå, både generelt og innen norskfaget, har også innvirkning på hvordan de vurderer læreplanen. Omtrent halvparten av norsklærere med utdanning på masternivå vurderer læreplanen som enten meget eller ganske god, mens 65 prosent av totalen svarer det samme.

Det er også en forskjell mellom kjønnene på hvordan de vurderer læreplanen. 66 prosent av de kvinnelige norsklærere anser læreplanen som enten meget eller ganske god, mens 57 prosent av de mannlige norsklærere svarer det samme.

Lærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om hvordan de nye læreplanene påvirker deres arbeidssituasjon (figur 4.5). De fleste (70 prosent) er enige i at nye læreplaner skaper merarbeid for undervisningen i faget, mens bare 37 prosent er enige i at de virker motiverende for interessen for å undervise.

Figur 4.5 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander

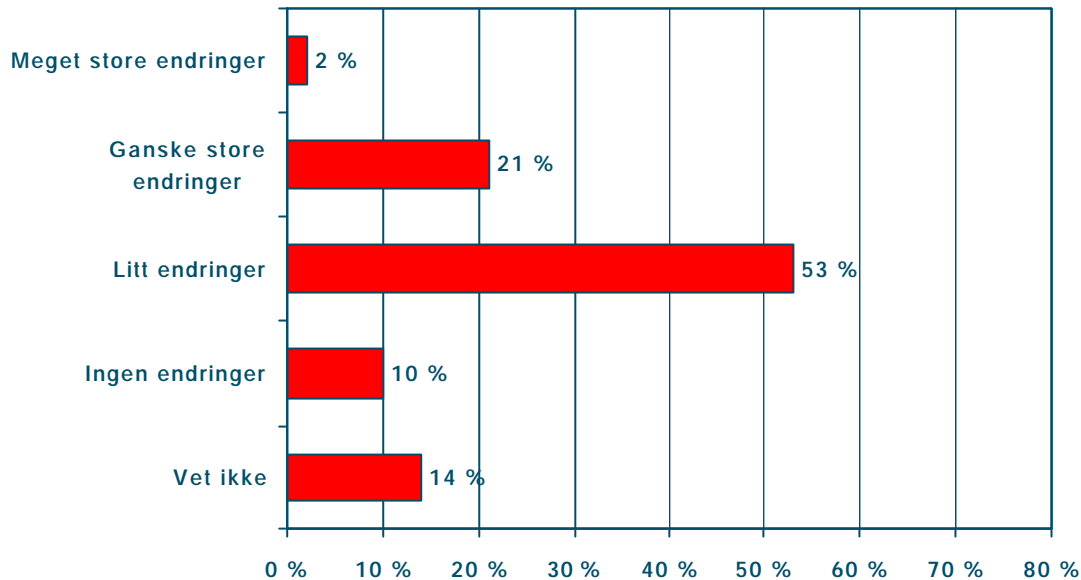
Blant undergrupper svarer 27 prosent av norsklærere på videregående studieforberedende at de er helt enig i at nye læreplaner skaper merarbeid, mens 17 prosent av norsklærere på ungdomsskolen svarer det samme.

8 av 10 svarer at de er litt, ganske eller helt enig i påstanden "nye undervisningsmetoder virker motiverende for min måte å undervise i norskfaget". Blant undergruppene svarer flere norsklærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå at de er uenige i denne påstanden. Mens omtrent 3 av 10 av norsklærerne på videregående. nivå svarer at de er ganske eller helt uenig i denne påstanden, svarer omtrent 1 av 10 norsklærere på ungdomsskolen det samme. Lærernes alder og erfaring har også betydning for holdninger til denne påstanden. Yngre og mindre erfarne lærere er i større grad enn gjennomsnittet enige i at nye undervisningsformer virker motiverende.

Svarene på påstanden "nye læreplaner virker motiverende for min interesse for å undervise i norskfaget" har en relativ jevn fordeling mellom dem som er enige og uenige. Blant undergrupper er det en positiv korrelasjon mellom alder og erfaring som norsklærer og i hvilken grad man er enig i denne påstanden. F. eks svarer 24 prosent av norsklærerne over 60 år at de er helt eller ganske enige i påstanden "nye læreplaner virker motiverende for min interesse for å undervise i norskfaget", mens 8 prosent av norsklærerne mellom 20-29 år svarer det samme. 64 prosent svarer at de er litt, ganske eller helt uenige i påstanden "nye lærerplaner har liten innvirkning på min undervisning i norskfaget". Det er ingen store variasjoner i svarmønstre mellom noen av undergruppene på dette spørsmålet.

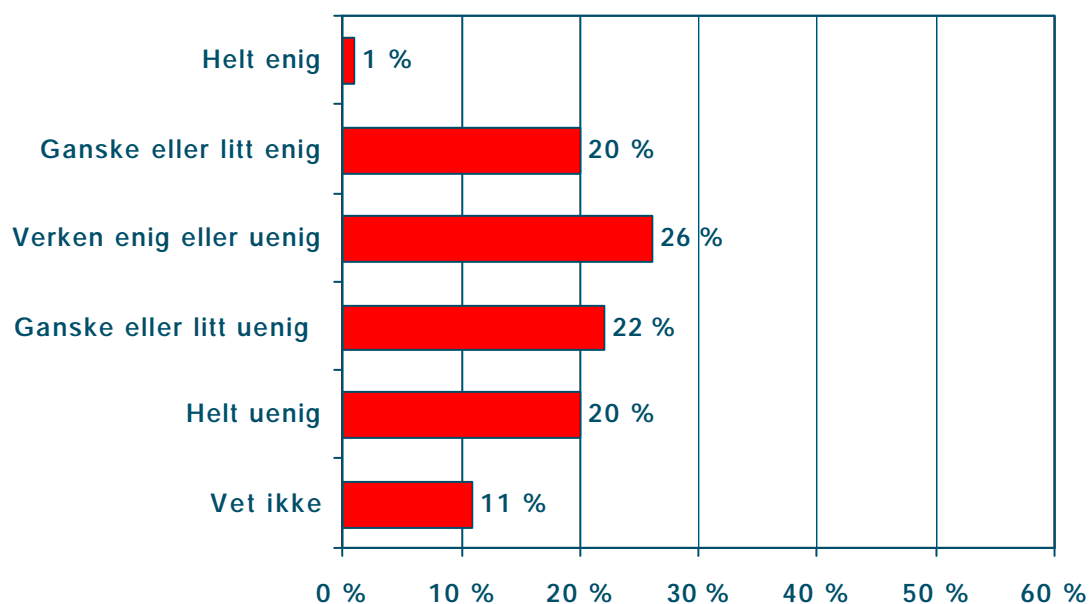
Figur 4.6 viser at halvparten av norsklærere oppgir at innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført litt endringer i måten de underviser på. 1 av 5 svarer ganske store endringer, mens 10 prosent oppgir at innføringen ikke har medført endringer i måten de underviser på. 14 prosent svarer "vet ikke". Blant undergrupper oppgir flere norsklærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå at innføringen av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen ikke har medført endringer. Mens rundt 15 prosent av norsklærere på videregående nivå oppgir at innføringen ikke har medført endringer, svarer 6 prosent av norsklærerne i ungdomsskolen det samme. 45 prosent av lærere med under 5 års ansiennitet svarer "vet ikke" på dette spørsmålet..

Figur 4.6 Har innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen medført endringer i din måte å undervise i norskfaget på?

Figur 4.7 viser at norsklærerne fordeler seg omtrent likt med hensyn til om de er enige eller uenige i påstanden om at de nasjonale prøvene virker motiverende for norskfaget. Noen flere oppgir at de er uenige (27 prosent) enn enige (21 prosent), omtrent like mange svarer at de verken er enige eller uenige (26 prosent).

Figur 4.7 Hvor enig eller uenig er du i påstanden: ”De nasjonale prøvene virker motiverende for norskfaget”

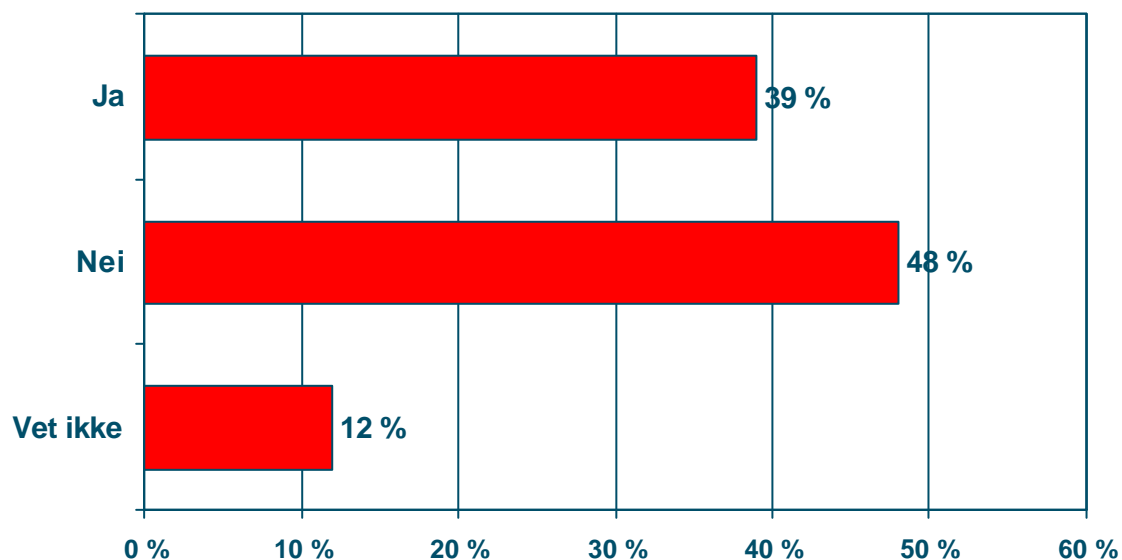
Blant undergrupper er det en større andel norsklærere på ungdomsskolen og norsklærere med nynorsk som hovedmål enn totalen som oppgir at de er ganske eller litt enige i at de nasjonale prøvene er motiverende for norskfaget. Mens 26 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen svarer at de er ganske eller litt enig i påstanden, svarer henholdsvis 9 prosent og 8 prosent det samme på videregående studieforbereidende og videregående yrkesfag. Mens 12 prosent av norsklærerne med nynorsk som hovedmål oppgir at de er ganske enig i denne påstanden, svarer 6 prosent av norsklærere med bokmål som hovedmål det samme.

5. Sidemål og nabospråk

I denne delen ser vi lærernes holdninger til sidemåls og nabospråks rolle i norskfaget. Som resultatene viser er lærernes egen målform, utdanning og erfaring viktige forklaringsvariabler for hvilke holdninger de har til sidemål og nabospråk.

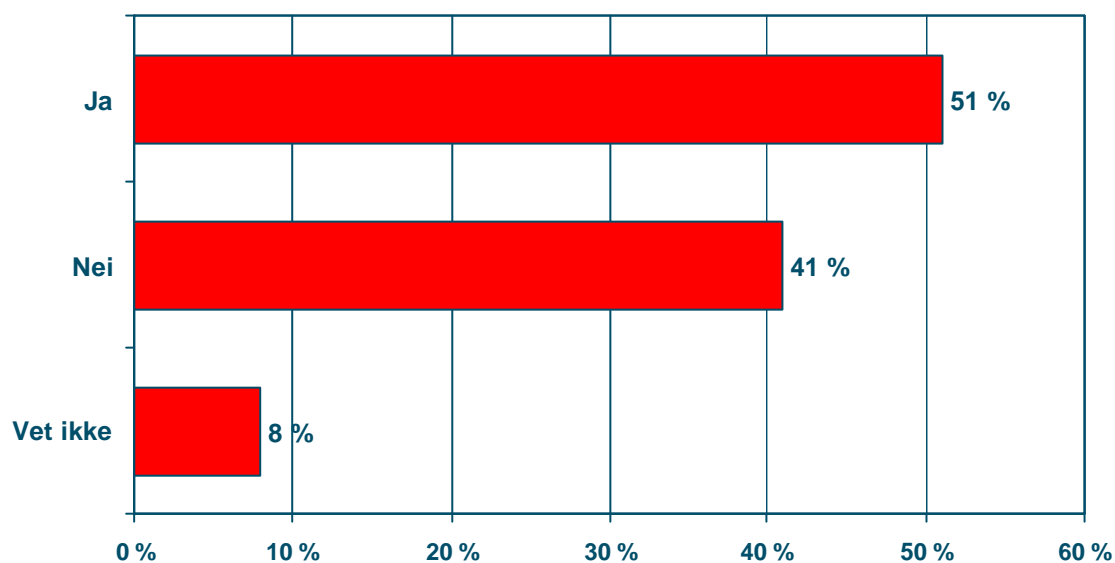
Figur 5.1 viser at det er noe flere norsklærere som er uenige enn enige i læreplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget. Resultatene viser også at jo lengre erfaring lærerne har, desto større sannsynlighet er det for at lærerne oppgir at de er enige i likestillingen mellom nynorsk og bokmål. Den største variasjonen på dette spørsmålet er likevel mellom målformene. Av lærere med nynorsk som hovedmål svarer 89 prosent at de er enige i læreålanens likestilling av målformene, mens av lærere med bokmål som hovedmål er bare 29 prosent enige.

Figur 5.1 Læreplanen likestiller nynorsk og bokmål, men vurderings- og eksamensordninger skiller mellom hovedmål og sidemål. Er du enig i læreplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget?

Når det gjelder spørsmålet om det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn (i ungdomsskolen og videregående skole) er lærernes oppfatninger delte (figur 5.2). Halvparten (51 prosent) svarer ja, og 41 prosent svarer nei. 8 prosent svarer at de ikke vet.

Figur 5.2 Bør det undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn (i ungdomsskolen og videregående skole)?

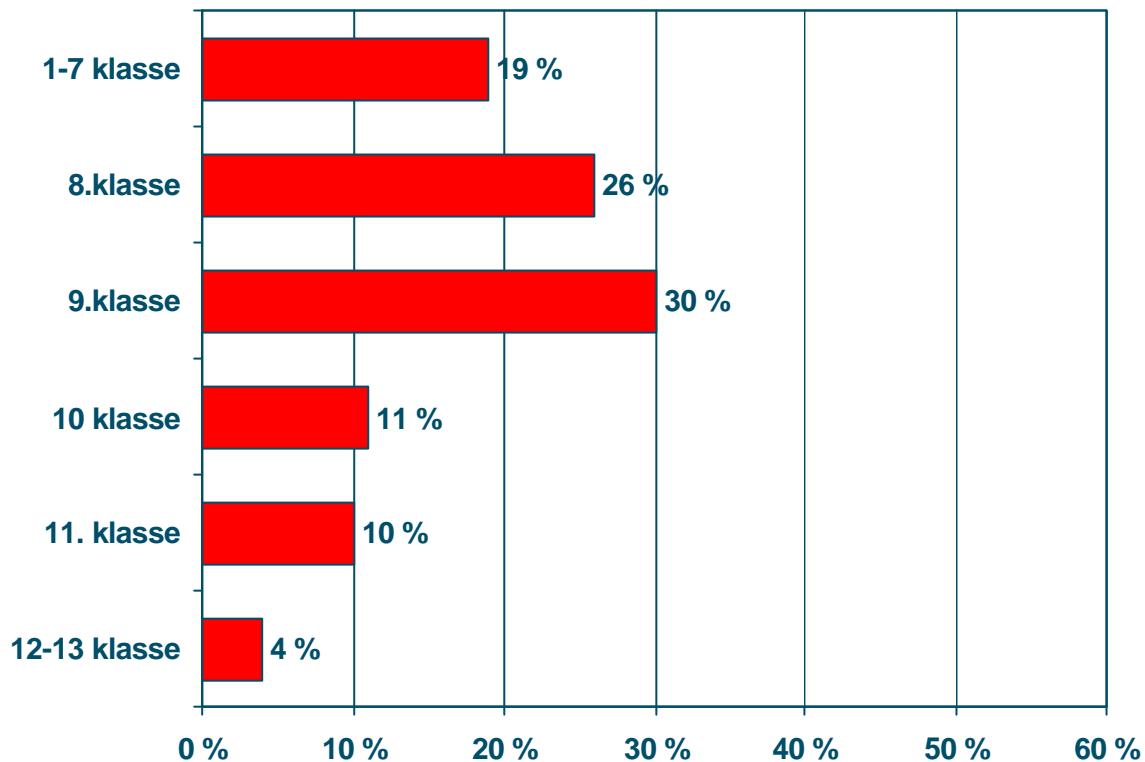

Den størsteforskjellen i svarmønster finner mellom lærere med nynorsk og bokmål som egen målform. 79 prosent av norsklærere med nynorsk som hovedmål synes at det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn, mens 44 prosent av de som har bokmål som hovedmål svarer det samme. Resultatene viser også at de som har mest erfaring og utdanning er mest positive til at det undervises i sidemål på alle årstrinn.

Figur 5.3 viser at blant de som er imot undervisning av sidemål på alle trinn er meningene delte om når denne undervisningen bør begynne. 19 prosent mener at man bør begynne allerede på barneskolen, mens 14 prosent mener man bør begynne på videregående nivå. 67 prosent mener man bør begynne i ungdomsskolen, fordelt på 8. Klasse (26 prosent), 9. Klasse (30 prosent) og 10. Klasse (11 prosent).

Figur 5.3 På hvilke trinn mener du sidemålsundervisningen bør begynne?

Filter: De som svarer nei på spørsmål om det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn. Andel av total 41 prosent

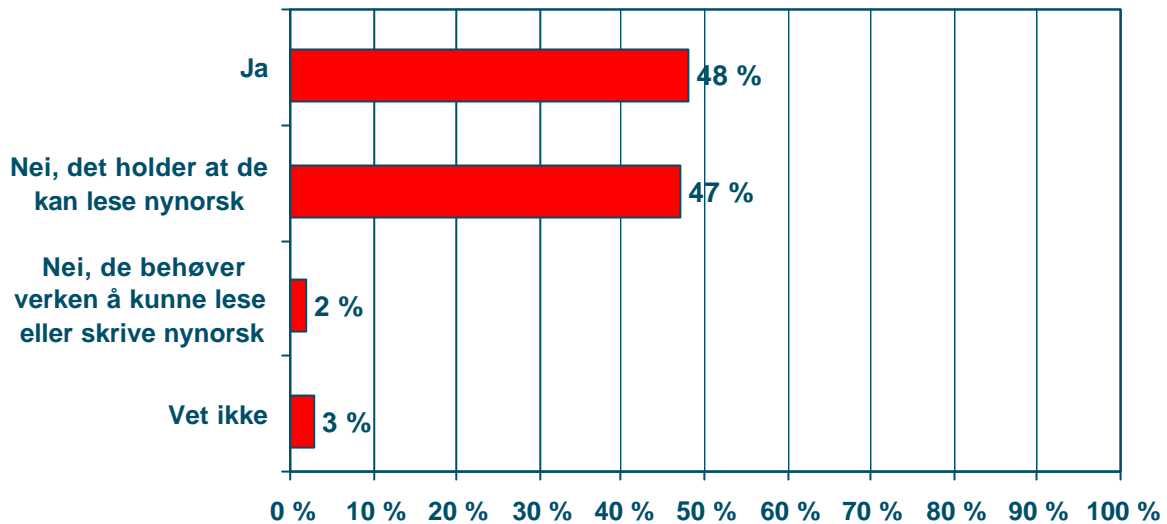

Det er også delte meninger blant norsklærere om hvorvidt ungdomsskoleelever bør kunne lese og skrive både bokmål og nynorsk (figur 5.4). 48 prosent svarer ja, mens 47 prosent svarer at det holder at de kan lese nynorsk. Bare 2 prosent svarer at de ikke behøver å kunne verken lese eller skrive nynorsk.

Også her viser resultatene at jo lengre erfaring lærerne har, desto større sannsynlighet er det for at lærerne oppgir at de er enige i at ungdomsskoleelever bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål.

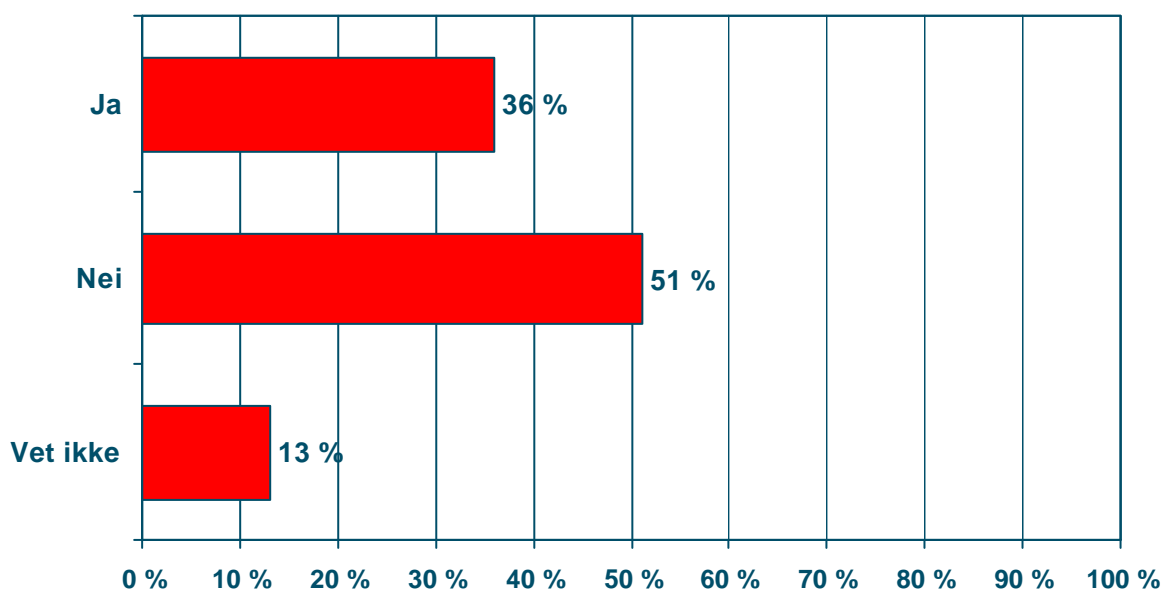
Den største variasjonen også på dette spørsmålet er mellom målformene. For lærere med nynorsk som hovedmål svarer 87 prosent ja på spørsmålet om at alle bør kunne lese og skrive nynorsk. Blant lærere med bokmål som hovedmål svarer 39 prosent det samme.

Figur 5.4 Synes du generelt at ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål?

Omtrent halvparten oppgir at sidemål ikke bør være trekkfag til eksamen på årstrinnene de underviser på (figur 5.5). Blant norsklærerne med liten erfaring oppgir flere enn gjennomsnittet at sidemålet ikke bør være trekkfag til eksamen. Det samme gjelder for norsklærere i ungdomsskolen og for norsklærere som har lærerhøyskoleutdanning. I motsetning til de øvrige spørsmålene om sidemål, viser svarfordelingen for dette spørsmålet ingen signifikant forskjell mellom målformene.

Figur 5.5 Bør sidemål være trekkfag til eksamen på årstrinnene du underviser?

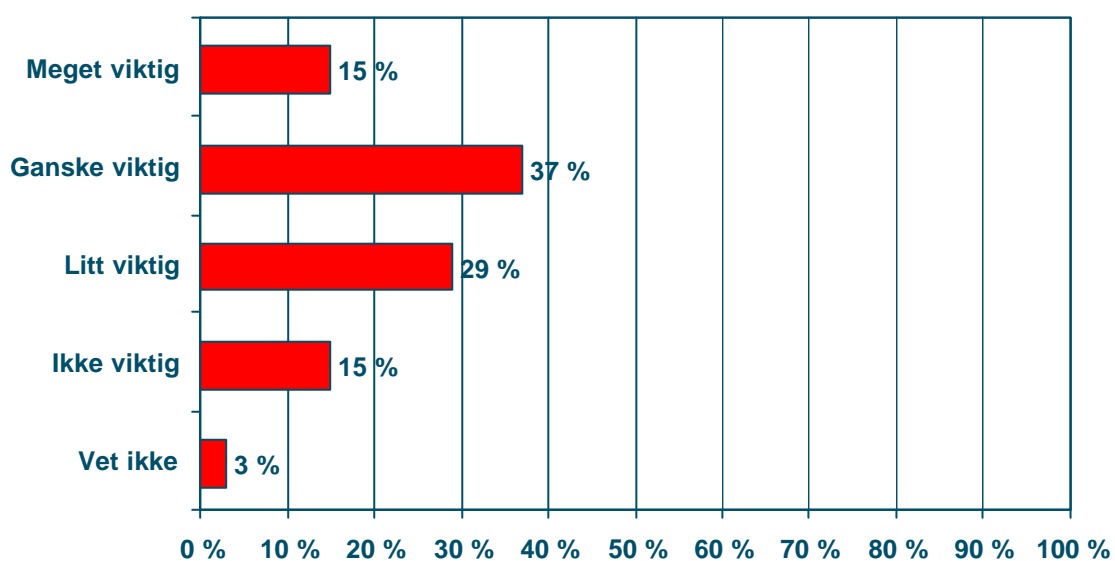

Omtrent halvparten av lærerne synes sidemålsundervisningen er meget eller ganske viktig på årstrinnene de underviser på (figur 5.6). 23 prosent svarer litt viktig, mens 15 prosent svarer at sidemålsundervisningen ikke er viktig. Blant lærere på videregående yrkesfag og lærere med liten erfaring oppgir flere enn gjennomsnittet at sidemålsundervisning ikke er viktig på årstrinnene de underviser på.

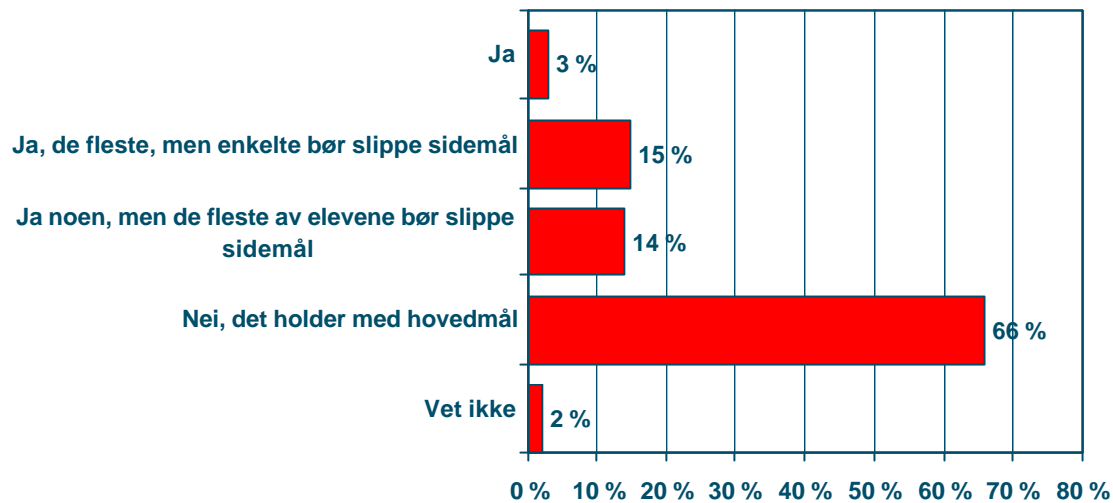
Det er signifikante forskjeller mellom norsklærere med nynorsk og bokmål som hovedmål. Mens 74 prosent av norsklærerne med nynorsk som hovedmål svarer at sidemålsundervisningen enten er meget eller ganske viktig, svarer 47 prosent av norsklærerne med bokmål som hovedmål det samme.

Figur 5.6 Hvor viktig mener du sidemålsundervisningen er på årstrinnene du underviser på? Er det...

På spørsmål om minoritetsspråklige elever bør kunne skrive både bokmål og nynorsk, svarer 66 prosent av norsklærerne at det holder med hovedmål (figur 5.7). Også for dette spørsmålene viser resultatene at lærernes egen målform har betydning for hvilken holdning de har. Mens 69 prosent av norsklærerne med bokmål som hovedmål svarer at det holder at minoritetsspråklige elever kan skrive hovedmål, svarer 51 prosent av norsklærerne med nynorsk som hovedmål det samme.

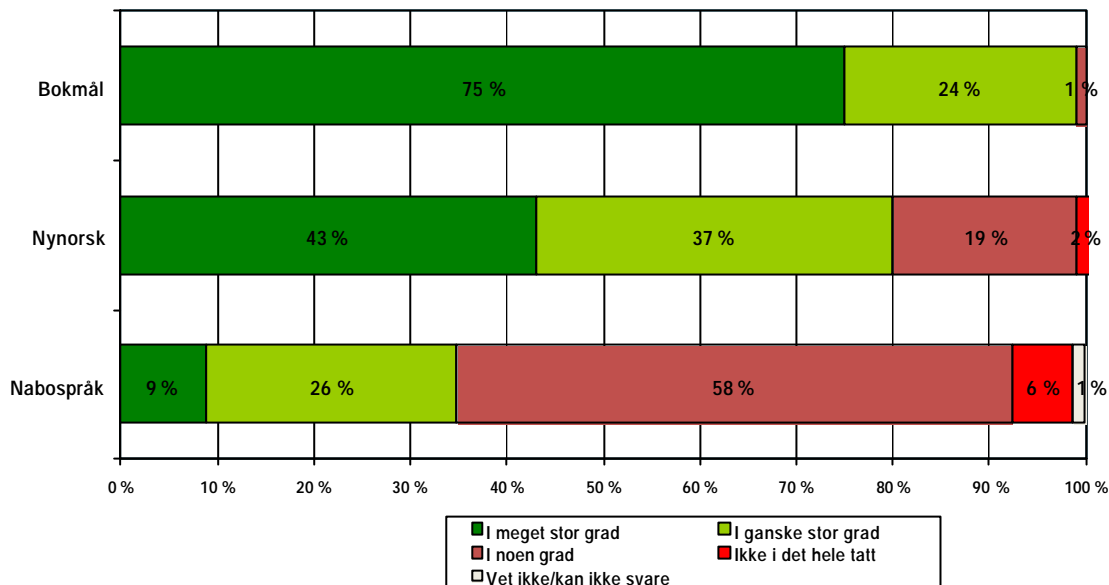
Figur 5.7 Bør minoritetsspråklige elever kunne skrive både nynorsk og bokmål?

Lærerne ble også spurt om i hvilken grad de selv opplever å ha tilstrekkelig kompetanse i bokmål, nynorsk og nabospråkene (figur 5.8). Hele 99 prosent av norsklærerne opplever at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig med kompetanse innen bokmål. Når det gjelder kompetanse innen nynorsk oppgir 80 prosent at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse, mens omtrent 2 av 10 opplever at de bare i noen grad har tilstrekkelig kompetanse og 2 prosent svarer "ikke i det hele tatt".

Et interessant funn i denne sammenheng er at 98 prosent av norsklærere med nynorsk som hovedmål svarer at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse i bokmål, mens 74 prosent av norsklærerne med bokmål som hovedmål svarer at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse i nynorsk.

Figur 5.8 I hvor stor grad opplever du at du har tilstrekkelig kompetanse innen følgende områder?

For nabospråket svarer omtrent 6 av 10 at de i noen grad har tilstrekkelig kompetanse. Blant undergruppene er det noen flere norsklærere på videregående studieforbereende enn på ungdomsskolen som oppgir at de i ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen nabospråk. 33 prosent av norsklærere på videregående studieforbereende svarer at de i ganske stor grad har tilstrekkelig med kompetanse innen dette området, mens 23 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen svarer det samme.

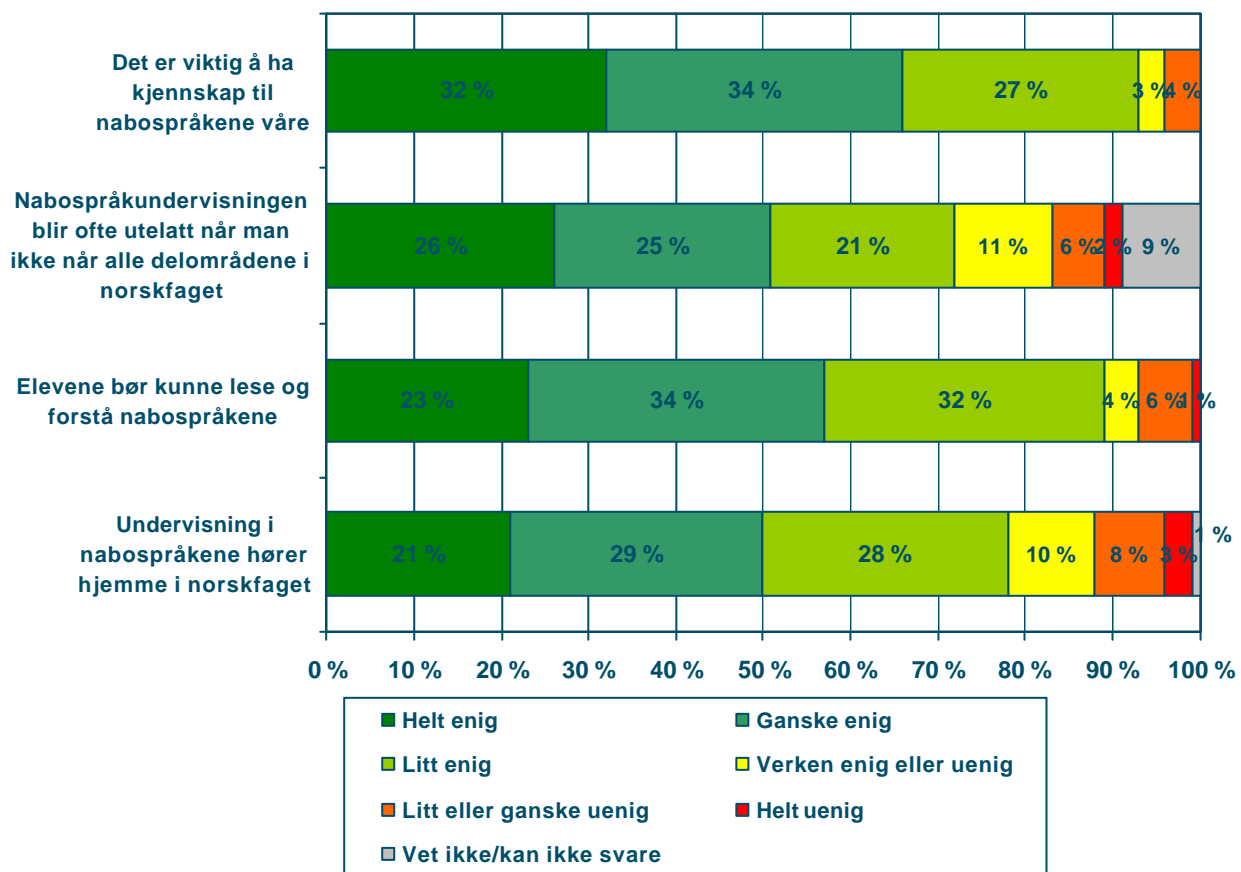
Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om nabospråkene (figur 5.9a og b). 64 prosent av lærerne oppgir at de er ganske eller helt enig i påstanden "det er viktig å ha kjennskap til, lese og forstå nabospråkene våre".

Omtrent halvparten av lærerne er ganske eller helt enige i påstanden "nabospråkundervisningen blir ofte utelatt når man ikke når alle delområdene i norskfaget". Svarfordelingen for denne påstanden viser at jo mer erfaren en norsklærer er, jo større er sannsynligheten for at denne norsklæreren er enig i denne påstanden.

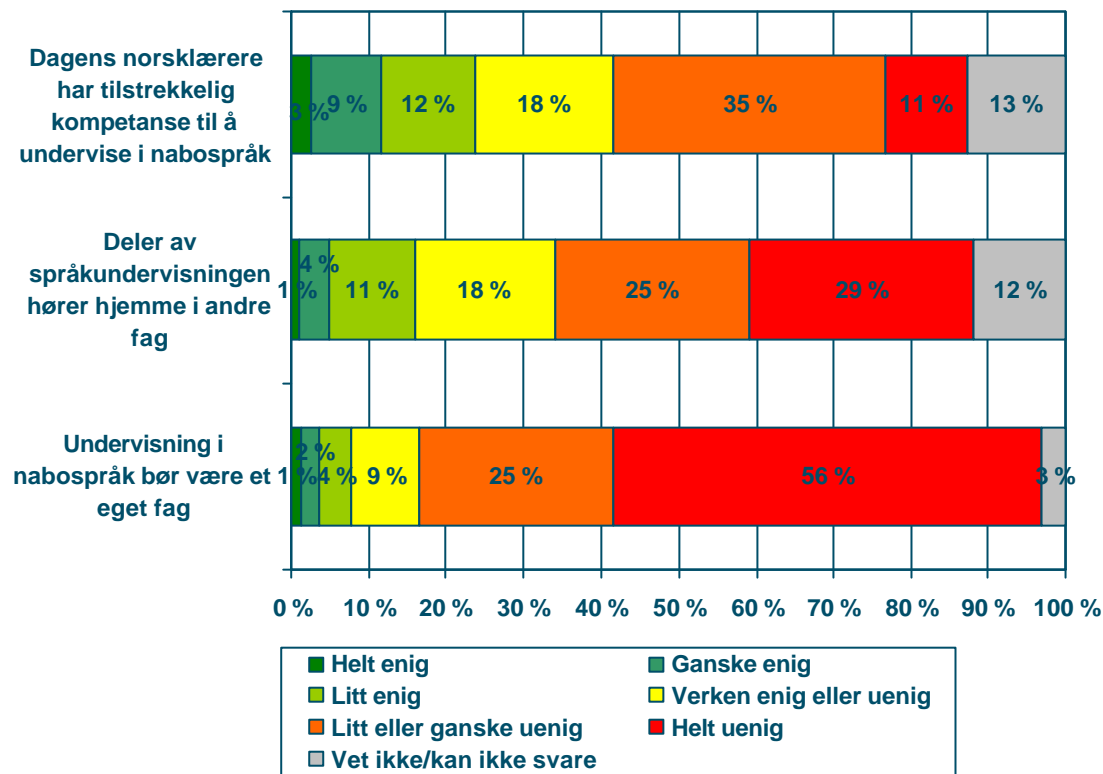
Den neste påstanden lyder ”elevene bør kunne lese og forstå nabospråkene”, 57 prosent av utvalget oppgir at de er helt eller ganske enige i dette. Blant undergrupper er det en større andel norsklærere på videregående studieforberevende som oppgir at de er helt enige i denne påstanden.

Omtrent halvparten av norsklærerne er også ganske eller meget enige i påstanden ”undervisning i nabospråkene hører hjemme i norskfagene”. Det er ingen store svarvariasjoner mellom noen av undergruppene på dette spørsmålet.

Figur 5.9a Læreplanene for norskfaget både på ungdomstrinnet og for videregående skole stiller krav om at elevene skal ha undervisning i nabospråkene. Ta stilling til følgende påstander om undervisning i nabospråk:

Figur 5.9b Læreplanene for norskfaget både på ungdomstrinnet og for videregående skole stiller krav om at elevene skal ha undervisning i nabospråkene . Ta stilling til følgende påstander om undervisning i nabospråk:

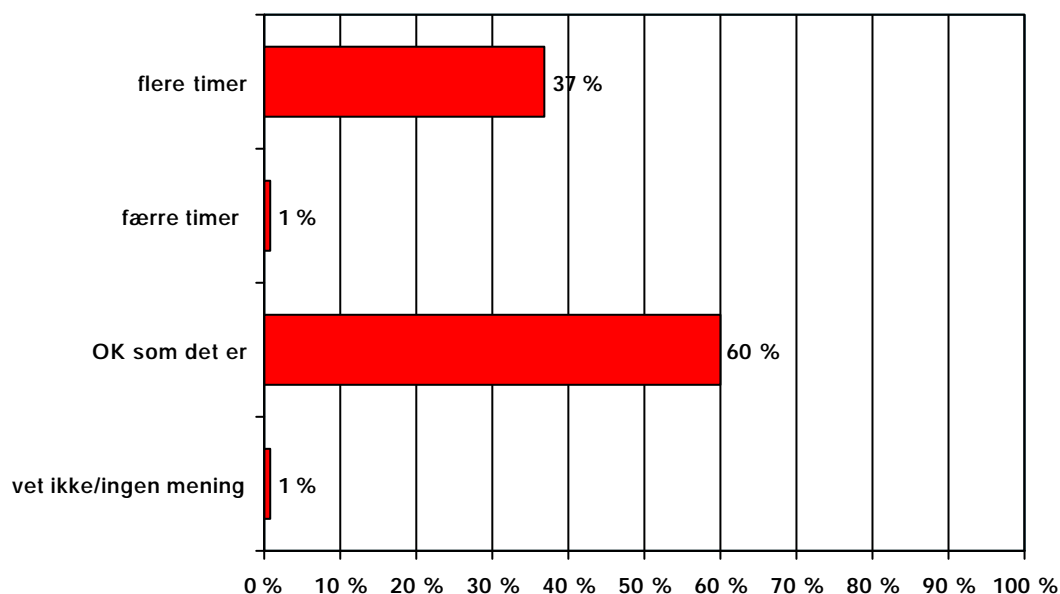
46 prosent av norsklærerne er uenige i påstanden "dagens norsklærere har tilstrekkelig kompetanse i å undervise i nabospråk", bare 24 prosent er enige, mens 18 prosent svarer verken eller. Samtidig er et knapt flertall (54 prosent) uenige i påstanden "deler av nabospråkundervisningen hører hjemme i andre fag". 16 prosent er enige i dette, mens 30 prosent svarer "verken enig eller uenig" og "vet ikke". Når det gjelder påstanden "nabospråkene bør være et eget fag" er 81 prosent uenige i dette. Bare 7 prosent er enige, mens 12 prosent svarer "verken enig eller uenig" og "vet ikke". Det er ingen tydelige forskjeller mellom undergrupper for disse tre påstandene.

6. Arbeidsmengde og arbeidsmetode

I undersøkelsen fikk norsklærerne flere spørsmål om hvordan de opplever egen arbeidssituasjon med hensyn til omfanget av undervisningstimer og vurderingsarbeid. Resultatene viser at lærere i videregående skole opplever et generelt høyere arbeidspress enn lærere i ungdomsskolen. Dette kan også være noe av forklaringen på hvorfor trivselen blant ungdomsskolelærere er noe høyere enn blant lærere i videregående skole.

Det første spørsmålet var om de synes antallet timer til norskundervisning på årstrinnet de arbeider på (figur 6.1). 6 av 10 oppgir at de synes antallet timer til norskundervisning er ok som det er på sitt årstrinn. Av de som ønsker endringer oppgir 37 prosent at de ønsker flere timer, mens kun 1 prosent mener det bør være færre timer.

Figur 6.1 Hva synes du om antallet timer til norskundervisning på det årstrinnet du arbeider på? Synes du det skal være...

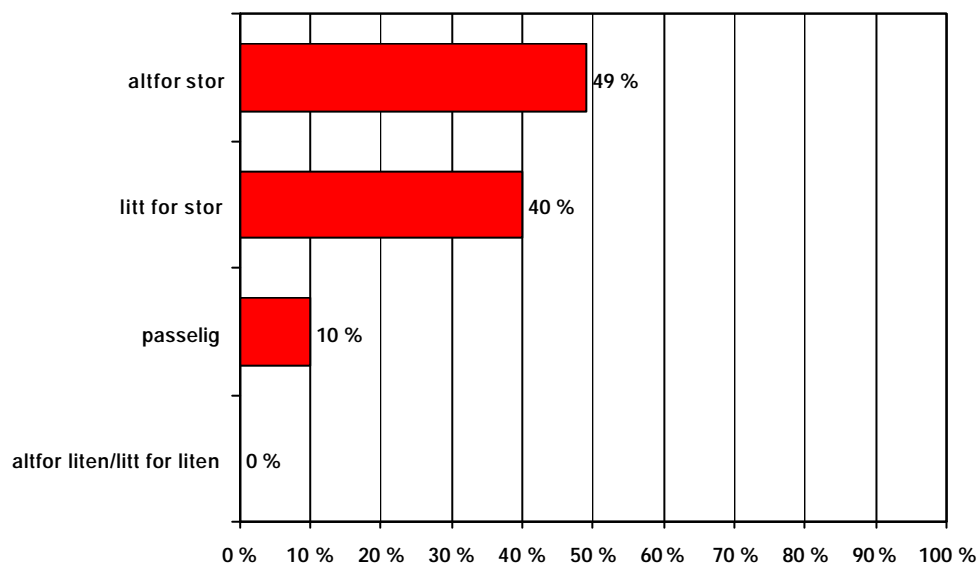

Blant undergrupper oppgir flere lærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå at det bør være flere timer til norskundervisning. Rundt halvparten

av norsklærere på videregående nivå ønsker flere timer til norskundervisning, mens 3 av 10 norsklærere i ungdomsskolen ønsker det samme. Flere norsklærere med under 5 års ansiennitet enn totalen oppgir at timeantallet er ok som det er (72 prosent).

Selv om 60 prosent av alle norsklærere oppgir at antall norsktimer er ok som det er svarer 9 av 10 at den generelle arbeidsmengden som norsklærer er altfor stor eller litt for stor (figur 6.2). Bare 1 av 10 svarer at de synes at arbeidsmengden er passelig.

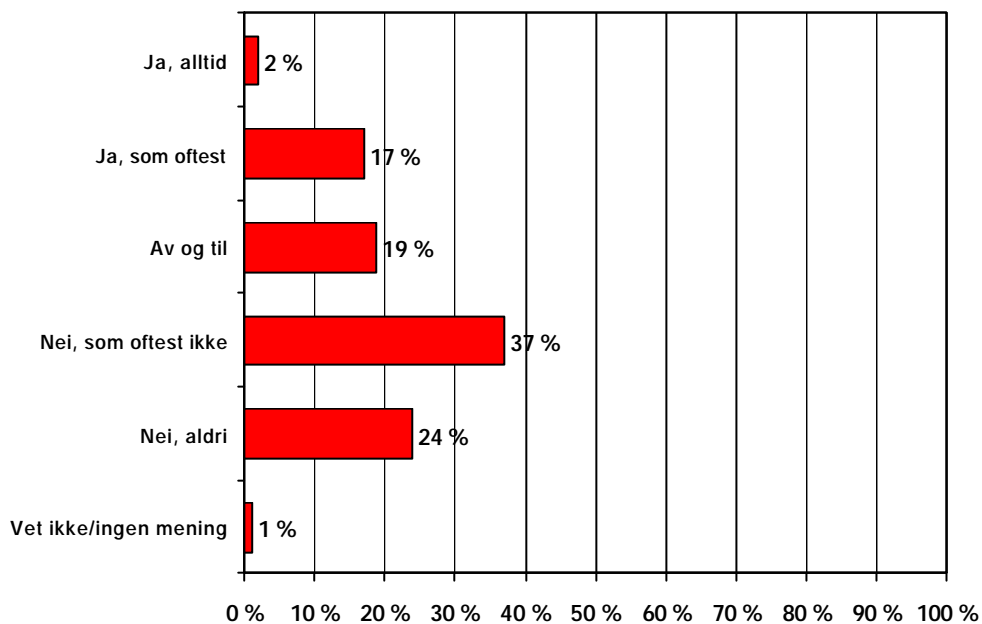
Figur 6.2 Hva synes du om den generelle arbeidsmengden som norsklærer? Er den...

Blant undergrupper er forskjellen størst mellom norsklærere på ungdomsskolen og på videregående studieforbereende. Blant norsklærere på videregående studieforbereende oppgir 74 prosent at arbeidsmengden er altfor stor, mens 34 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen svarer det samme.

6 av 10 oppgir at de enten som oftest ikke eller aldri rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt arbeidstid (figur 6.3). 2 av 10 svarer at de som oftest eller alltid rekker dette.

Figur 6.3 Rekker du å gjennomføre dine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt arbeidstid?

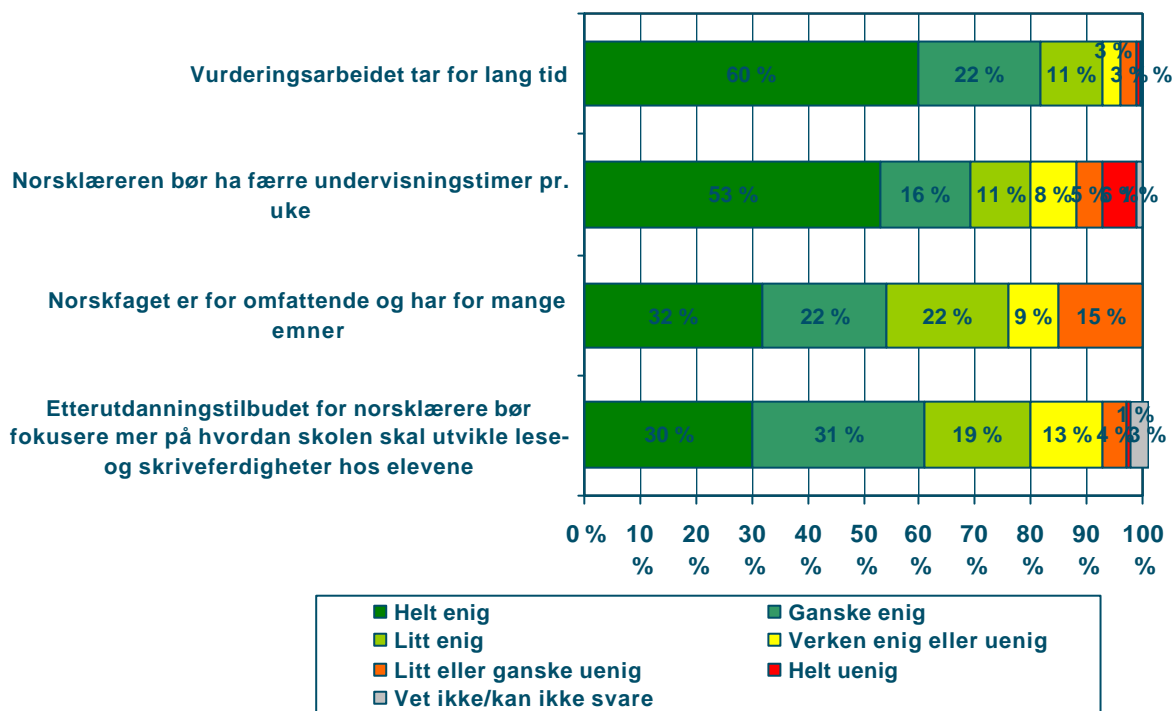
Blant undergrupper svarer flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn på videregående nivå at de som oftest eller av og til rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver. 23 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen svarer at de enten alltid eller som oftest rekker å utføre arbeidsoppgavene sine, mens omtrent 1 av 10 på videregående nivå svarer det samme. Mens 17 prosent av norsklærerne på ungdomsskolenivå oppgir at de aldri rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver, svarer 37 prosent av norsklærere på videregående studieforbereende og 32 prosent av norsklærere på videregående yrkesfag det samme.

Det er også en signifikant forskjell på svarene mellom utdanningsnivå for dette spørsmålet. Mens omtrent 1 av 4 norsklærere som har tatt utdanning på høyskole svarer at de som oftest rekker å utføre sine oppgaver innenfor avsatt tid, svarer 1 av 10 norsklærere med høyere grads universitetsutdanning det samme.

I undersøkelsen ble norsklærerne bedt om å ta stilling til en rekke påstander om arbeidet med norskfaget. 60 prosent oppgir at de er helt enige i at vurderingsarbeidet tar for lang tid. 75 prosent av norsklærerne på videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enig i at vurderingsarbeidet tar for lang tid, mens omtrent halvparten av norsklærerne på ungdomsskolen svarer det samme (figur 6.4).

Figur 6.4 Ta stilling til følgende påstander.

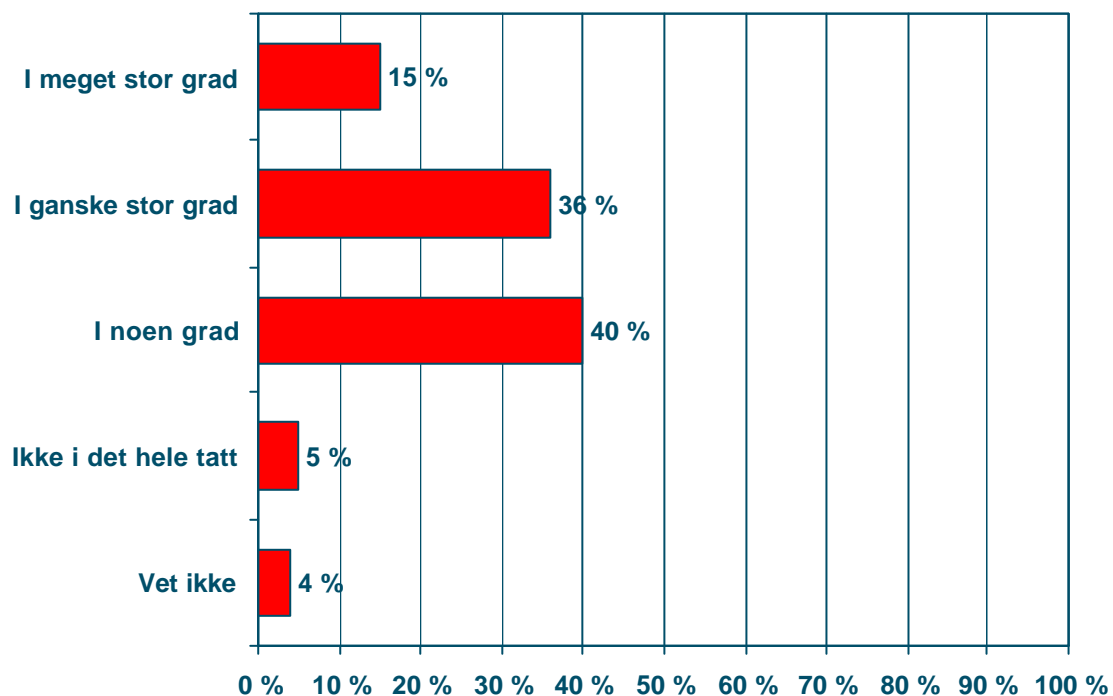
7 av 10 er helt eller ganske enige i at norsklæreren bør ha færre undervisningstimer per uke. 64 prosent av norsklærerne fra videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enig i denne påstanden, mens omtrent halvparten av norsklærerne på ungdomsskolen svarer det samme.

54 prosent svarer at de er helt eller ganske enige i at norskfaget er for omfattende og har for mange emner. 46 prosent av norsklærerne på videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enig i denne påstanden, mens 23 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen mener det samme. Det er også en positiv korrelasjon mellom erfaring som norsklærer og hvor enige norsklærerne er i denne påstanden.

61 prosent oppgir at de er helt eller ganske enig i at etterutdanningstilbudet for norsklærere bør fokusere mer på hvordan skolen skal utvikle lese og skriveferdigheter hos elevene. Også for denne påstanden er det forskjeller mellom skolenivå. Blant undergrupper oppgir 68 prosent av norsklærere i ungdomsskolen at de er helt eller ganske enig i denne påstanden, mens omtrent halvparten av norsklærerne i videregående studieforbereidende svarer det samme.

Figur 6.5 viser svarfordelingen for i hvilken grad lærerne mener norskfaget har ansvar for opplæring i grunnleggende ferdigheter i andre fag. Omtrent halvparten mener at norskfaget enten i meget eller ganske stor grad har dette ansvaret, 40 prosent svarer i noen grad, og bare 5 prosent svarer ikke i det hele tatt.

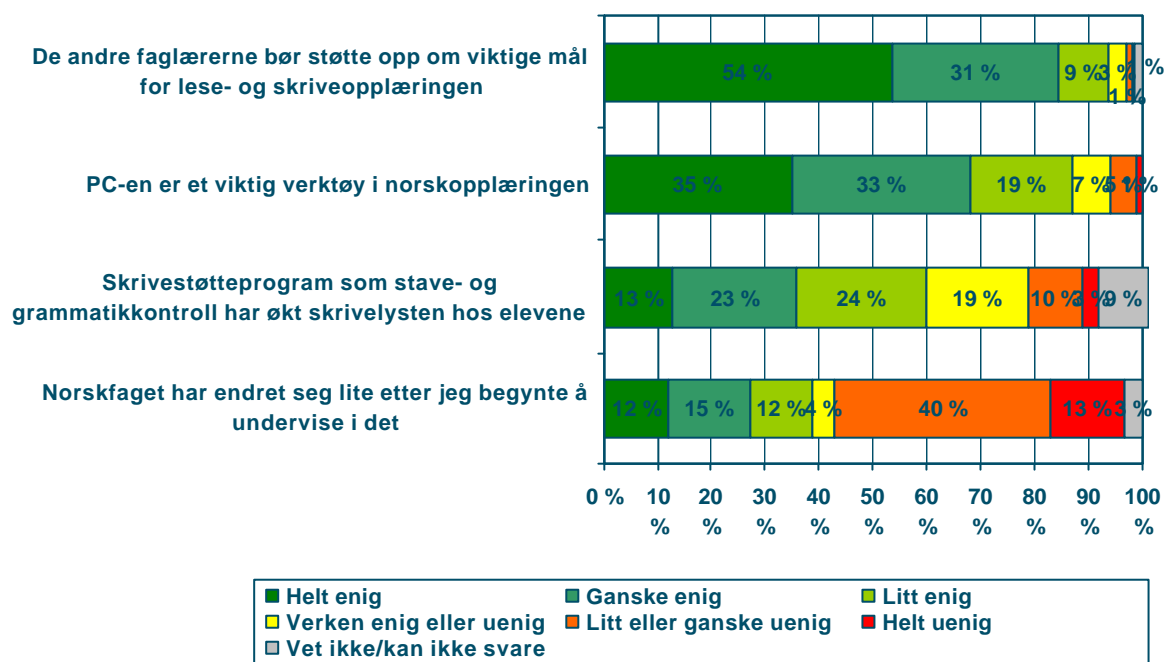
Figur 6.5 I hvilken grad mener du at norskfaget har ansvar for opplæring i grunnleggende ferdigheter i andre fag?

Mens omtrent 6 av 10 norsklærere i ungdomsskolen svarer at norskfaget i meget eller ganske stor grad har dette ansvaret, svarer henholdsvis 38 prosent og 45 prosent av norsklærerne på videregående studieforbereidende og videregående yrkesfag det samme.

Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om undervisning i norskfaget (figur 6.6). Et stort flertall (85 prosent) av norsklærerne er helt eller ganske enige i at andre faglærere bør støtte opp om viktige mål for lese- og skriveopplæringen. 6 av 10 norsklærere i ungdomsskolen er helt enige i denne påstanden, mens 47 prosent av norsklærerne i videregående yrkeskole og 43 prosent av norsklærerne på videregående studieforbereende svarer det samme.

Figur 6.6 Ta stilling til følgende påstander.

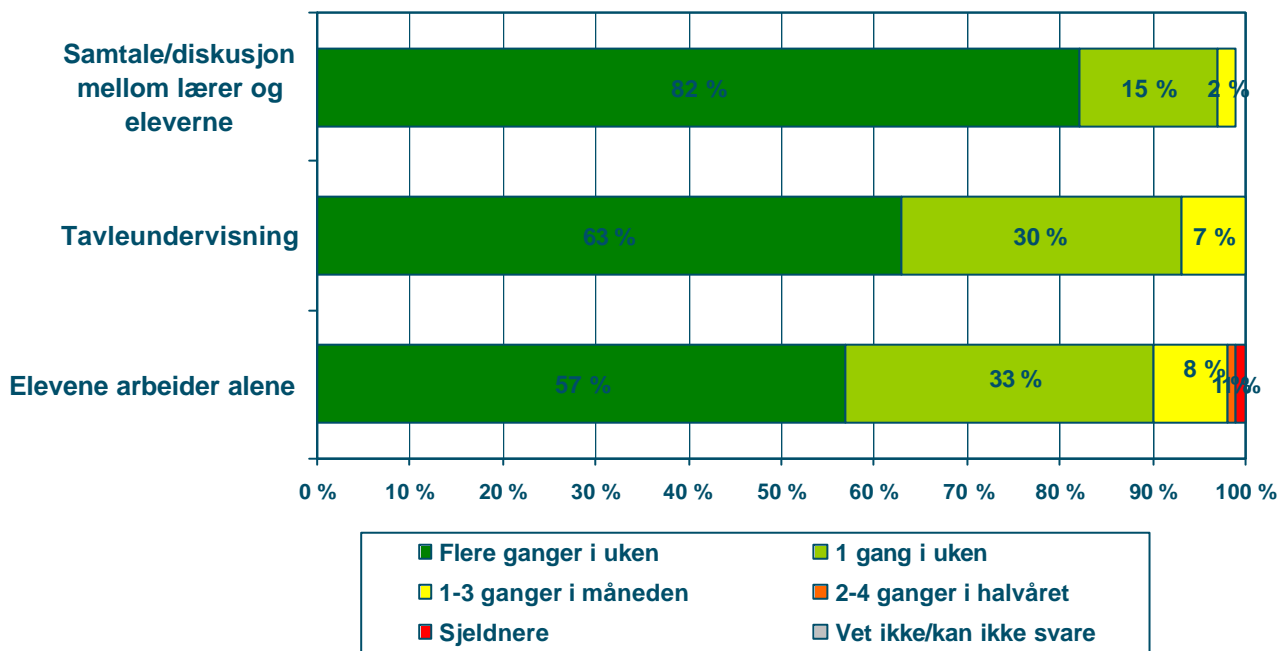

68 prosent er helt eller ganske enige i at PC er et viktig verktøy i norskopplæringen. 40 prosent av norsklærere i ungdomsskolen er helt enige i denne påstanden, mens 26 prosent i videregående studieforbereende oppgir det samme.

6 av 10 er enten litt, ganske eller helt enig i at skrivestøtteprogram som stave- og grammatikkontroll har økt skrivevilligheten hos elevene. 43 prosent av norsklærerne på ungdomsskolen oppgir at den enten er helt eller ganske enig i påstanden, mens 22 prosent av norsklærere på videregående studieforbereende svarer det samme. 54 prosent er enten litt, ganske eller helt uenig i at norskfaget har endret seg lite etter de begynte å undervise i det.

Det neste spørsmålet omhandlet arbeidsmåter (figur 6.7a og b). Resultatene i figur 6.7a viser at 82 prosent av norsklærerne bruker samtale/diskusjon med elevene som arbeidsmetode flere ganger i uken. 97 prosent oppgir at de bruker denne arbeidsmetoden minst en gang i uken. Omtrent 6 av 10 svarer at de bruker tavleundervisning/ forelesning som arbeidsmetode flere ganger i uken. 93 prosent oppgir at de bruker denne arbeidsmetoden minst en gang i uken. 57 prosent oppgir elevene arbeider alene flere ganger i uken. 9 av 10 svarer at elevene arbeider alene minst en gang i uken.

Figur 6.7a Omtrent hvor ofte bruker du følgende arbeidsmåter

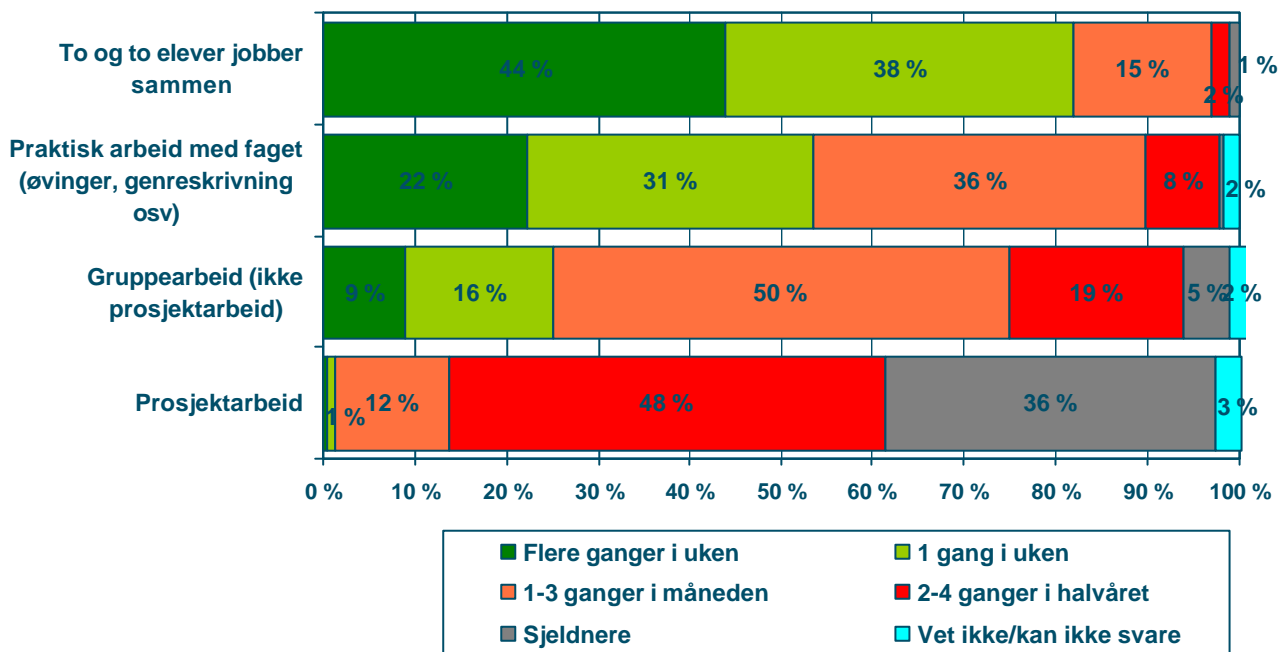

Blant undergrupper oppgir flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn videregående nivå at elevene arbeider alene flere ganger i uken. For alle tre arbeidsmåter svarer noen flere norsklærere med nynorsk som hovedmål enn norsklærere med bokmål som hovedmål at de bruker arbeidsmåtene flere ganger i uken. Forskjellen er liten hvis en inkluderer de som svarer 1 gang i uken.

Figur 6.7 b viser at omtrent 8 av 10 respondenter oppgir at to og to elever jobber sammen minst en gang i uken. Omtrent halvparten svarer at praktisk arbeid med faget er en arbeidsmåte som blir brukt minst en gang i uken.

Blant undergrupper er det en signifikant forskjell i bruken av denne arbeidsmåten mellom norsklærere på ungdomsskolen og norsklærere på videregående studieforberevende. Mens 25 prosent av norsklærere på ungdomsskolen oppgir at de bruker praktisk arbeid som arbeidsmåte flere ganger i uken, svarer 18 prosent av norsklærerne på videregående studieforberevende det samme.

Figur 6.7b Omtrent hvor ofte bruker du følgende arbeidsmåter

Gruppearbeid og prosjektarbeid er de arbeidsmåter som sjeldnest blir brukt.

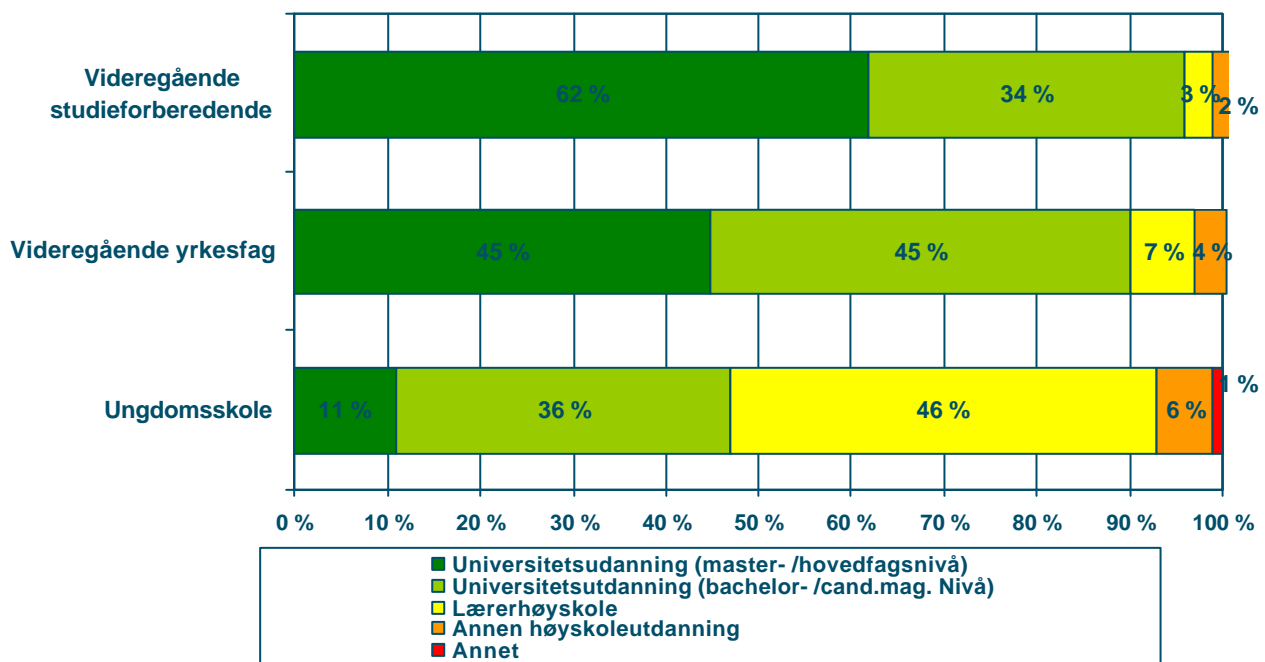
En forskjell mellom undergruppene er at flere norsklærere på videregående enn på ungdomsskolenivå oppgir at de gjennomfører gruppearbeid flere ganger i uken. 13 prosent av norsklærerne på videregående nivå bruker gruppearbeid i undervisningen flere ganger i uken, mot 6 prosent av norsklærerne på ungdomsskolenivå.

7. Kompetanse, erfaring og fagmiljø

I denne delen ser vi på hvor lang utdanning og erfaring norsklærere på de ulike nivåene har både generelt og for norskfaget. Deretter ser vi på antall norsklærere ved skolene og vurderinger av fagmiljøet ved skolene.

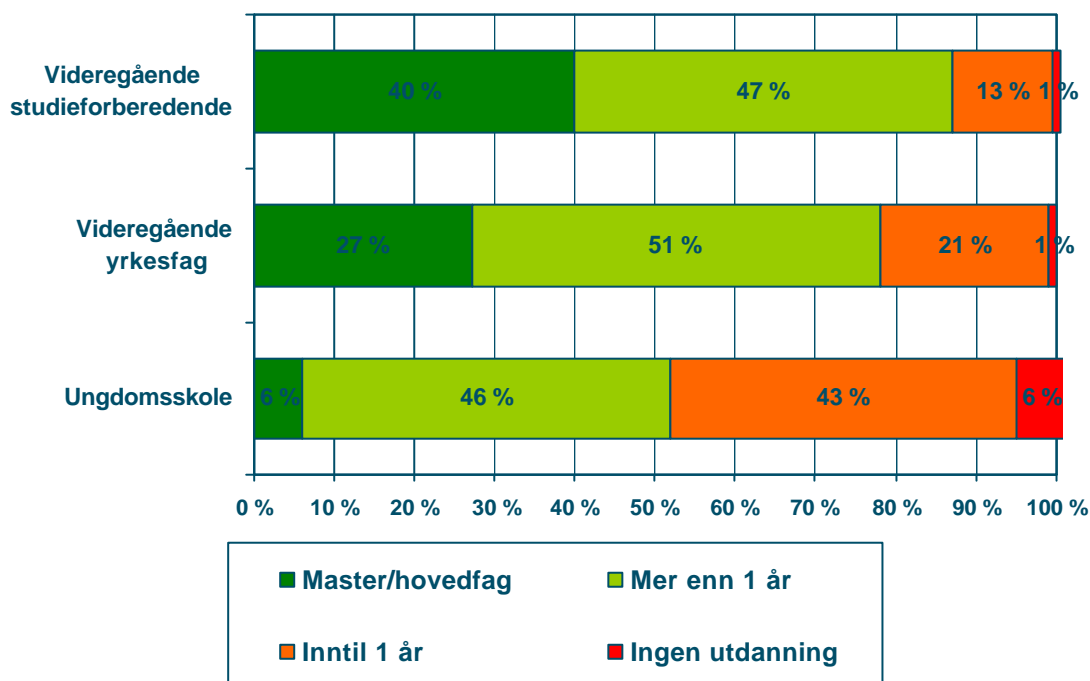
Figur 7.1 viser hvilken type utdanning norsklærere i ungdomsskolen og videregående skole har. Omtrent 6 av 10 norsklærere på videregående studieforbereende oppgir å ha universitetsutdanning på master/hovedfagsnivå, mens 96 prosent av dem svarer at de har universitetsutdanning på minimum bachelornivå/cand.mag. nivå. Blant norsklærere på videregående yrkesfag svarer 9 av 10 at de har universitetsutdanning på minimum bachelor/ cand.mag nivå, og 45 prosent har en universitetsutdanning på master/hovedfagsnivå. På ungdomsskolenivå oppgir 47 prosent at de har universitetsutdanning (36 prosent på bachelornivå). Omtrent like mange (46 prosent) har lærerhøyskole.

Figur 7.1 Høyeste fullførte utdanning fordelt etter skoleslag/-nivå

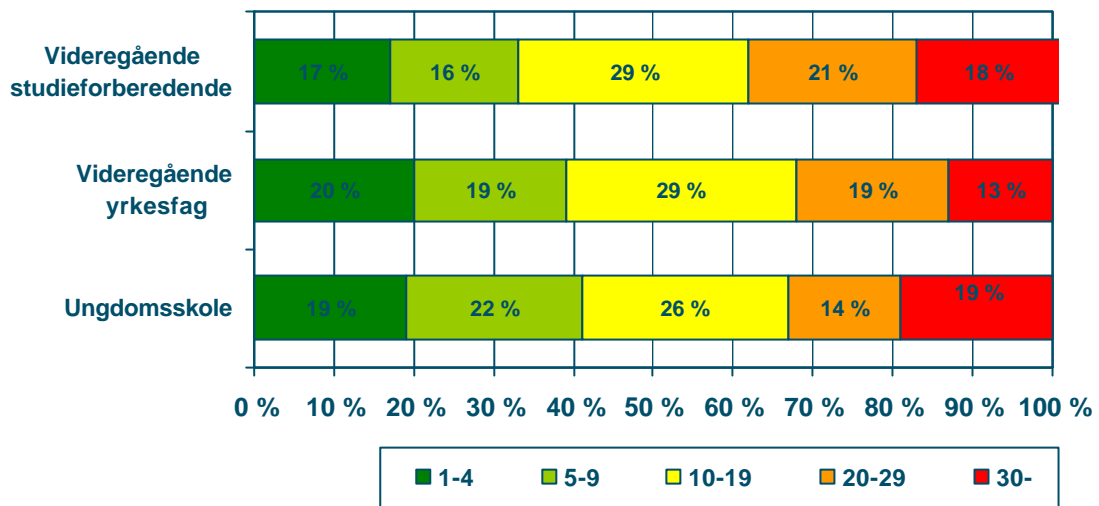
Figur 7.2 viser hvor lang utdanning lærerne har i norskfaget. Her finner vi det samme mønsteret som for utdanning generelt. Lærere i videregående studieforbereende har lengst utdanning. 40 prosent har utdanning i norsk på master/hovedfagsnivå, mens 47 prosent har mer enn ett års norskutdanning. I videregående yrkesfag er andelen med norskutdanning på master hovedfagsnivå 27 prosent, og i ungdomsskolen 6 prosent. Like mange (6 prosent) av norsklærerne i ungdomsskolen har ingen utdanning i norsk, mens 43 prosent har inntil ett års norskutdanning.

Figur 7.2 Utdanning i norsk fordelt etter skoleslag/-nivå

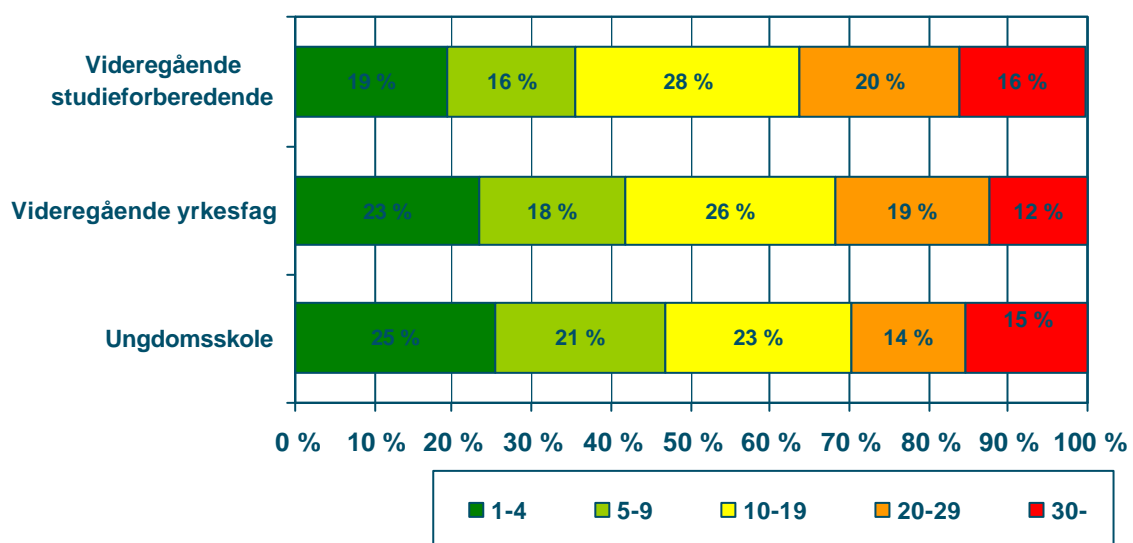

Som figur 7.3 og 7.4 viser, er den relative forskjellen mellom erfaring som lærer og norsklærer liten mellom de ulike skoleslagene. Lærere i videregående studieforbereende har noe lenger erfaring enn de andre. Særlig andelen som har mer enn 20 års erfaring som lærer/norsklærer er større. I videregående studieforbereende er denne andelen 39/36 prosent, i yrkesfag 32/31 prosent og i ungdomsskolen 33/29 prosent. Andelen med mindre enn ti års erfaring motsatt. Og altså høyest i ungdomsskolen.

Figur 7.3 Antall år som lærer fordelt på skoleslag/-nivå

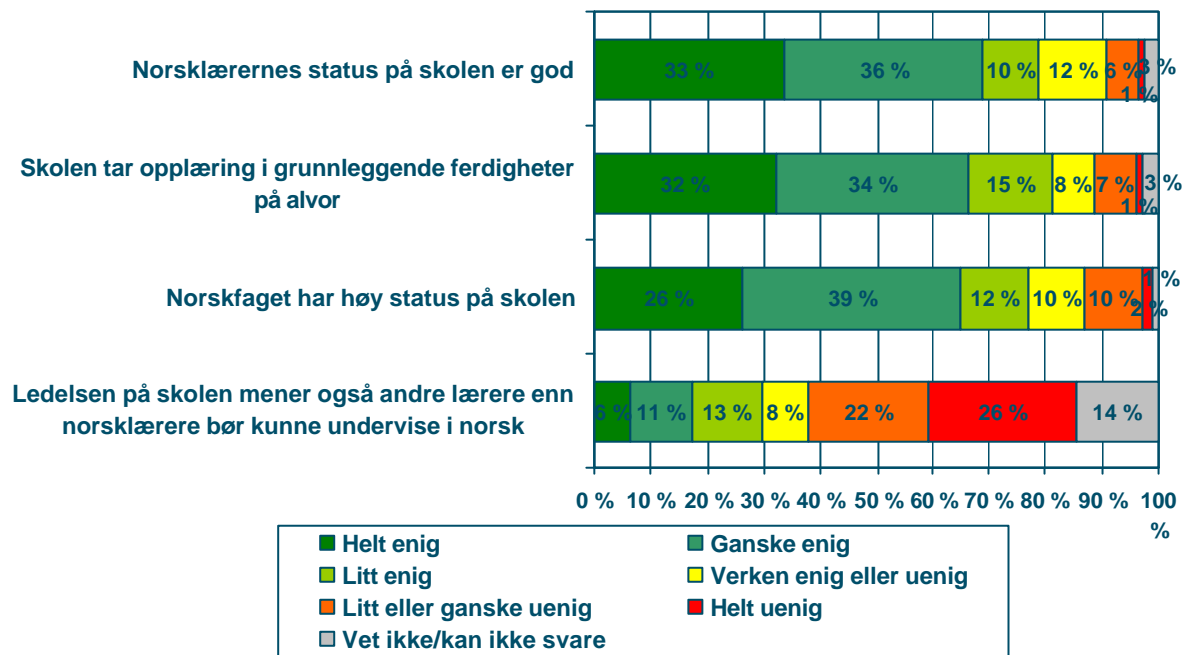
Figur 7.4 Antall år som norsklærer fordelt på skoleslag/-nivå

Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om hvilken status norskfaget har på skolene de jobber på (figur 7.5). Resultatene viser at de fleste norsklærere er helt eller ganske enige i at norsklærernes status på skolen er god, at norskfaget har høy status på skolen og at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor. Norsklærere i ungdomsskolen er i større grad enige i disse påstandene enn norsklærere i videregående skoler.

Figur 7.5 Ta stilling til følgende påstander om skolen du jobber på

Nær 7 av 10 er helt eller ganske enige i at norsklærernes status på skolen er god. Blant norsklærere på ungdomsskolen svarer 86 prosent at de helt eller ganske enig i denne påstanden, mens henholdsvis 59 og 54 prosent av norsklærere på videregående studieforbereende og videregående yrkesfag svarer det samme.

Videre svarer 66 prosent at de er helt eller ganske enige i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor. Mens omtrent 8 av 10 norsklærere på ungdomsskolen oppgir at de er helt eller ganske enig i denne påstanden, svarer

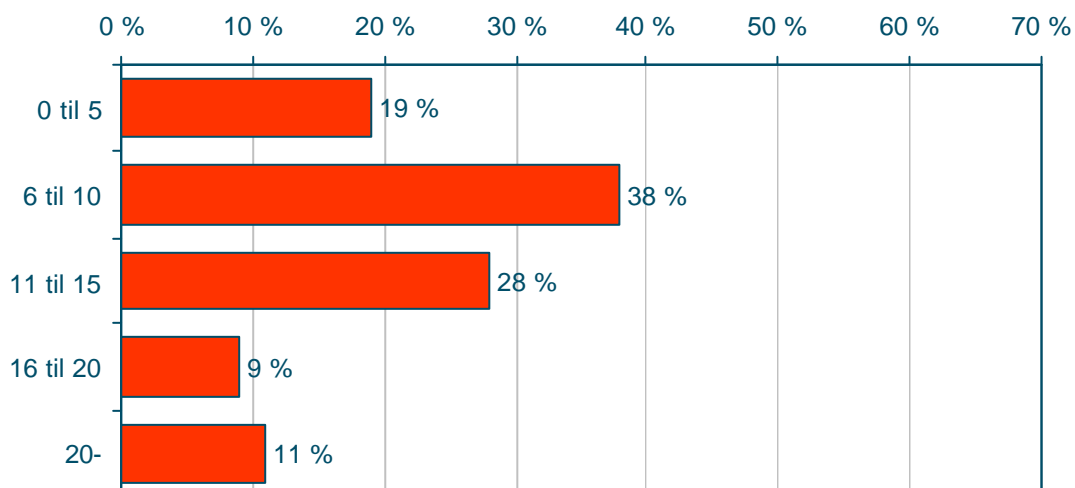
henholdsvis 47 prosent og 45 prosent i videregående studieforberevende og videregående yrkesfag det samme.

65 prosent svarer at de er helt eller ganske enig i at norskfaget har høy status på skolen.

Omtrent 4 av 10 er litt, ganske eller helt uenig i påstanden ”ledelsen på skolen mener at andre lærere enn norsklærere bør kunne undervise i norsk”. Blant norsklærere på ungdomsskolenivå er 42 prosent enige i denne påstanden, mens denne andelen på videregående nivå er 15 prosent.

Undersøkelsen kartla også fagmiljøet i form av antall norsklærere på skolen og i hvilken grad lærerne opplever at de har et godt fagmiljø. Figur 7.6 viser svarfordelingen for spørsmålet om hvor mange norsklærere som jobber på samme skole. 66 prosent av respondentene oppgir at det er mellom 6-15 andre norsklærere som jobber på samme skole som en selv. 19 prosent svarer 0-5, mens 20 prosent svarer at det er over 15 norsklærere som jobber på samme skole som en selv.

Figur 7.6 Hvor mange norsklærere jobber på samme skole som deg (deg selv inkludert)?

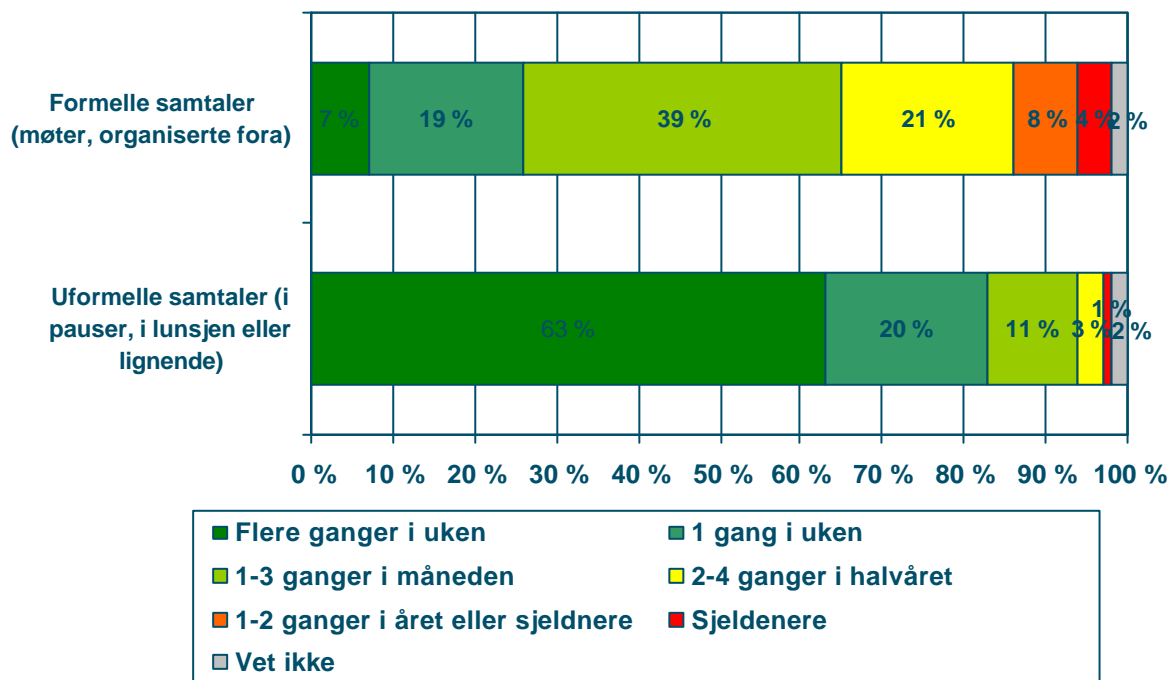

I svarene for spørsmålet om hvor ofte lærerne deltar i norskfaglige diskusjoner eller samtaler med sine kollegaer, skilte man mellom formelle og uformelle samtaler (figur 7.7).

26 prosent av lærerne deltar i norskfaglige diskusjoner i form av møter og andre organiserte fora en eller flere ganger i uken. Flertallet (63 prosent) av lærerne har uformelle samtaler om faget flere ganger i uken.

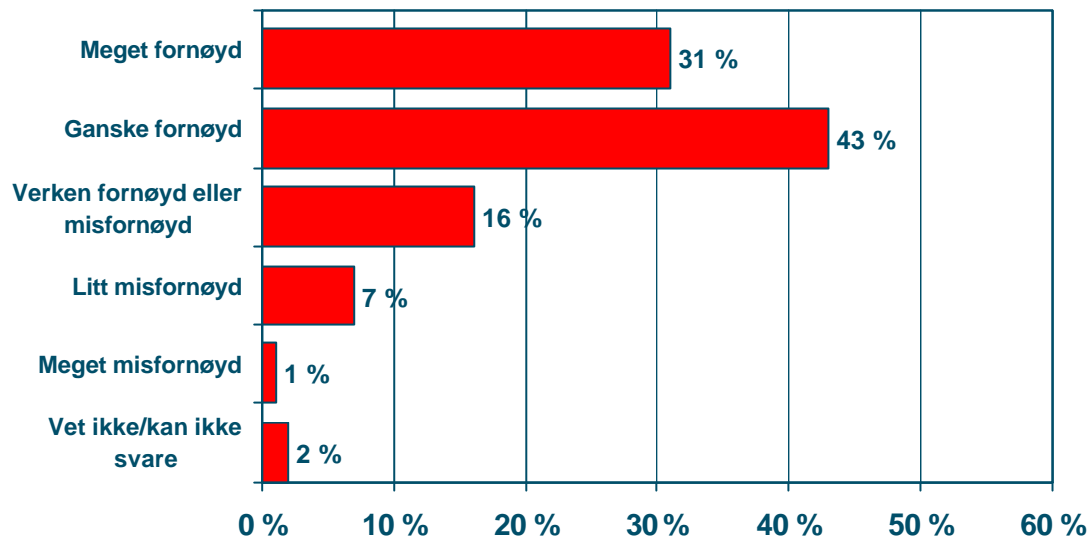
Blant undergrupper viser resultatene at lærere i videregående studieforbereende oftere har både formelle og uformelle samtaler enn gjennomsnittet. Svarmønsteret viser også at jo høyere utdanning norsklæreren har, desto større er sannsynligheten for at norsklæreren ofte har både formelle og uformelle samtaler.

Figur 7.7 Omtrent hvor ofte deltar du i norskfaglige diskusjoner eller samtaler med dine kollegaer?

Figur 7.8 viser at flertallet (74 prosent) er meget eller ganske fornøyd med fagmiljøet blant norsklærere på skolen hvor de jobber. Bare 8 prosent er misfornøyd, mens 16 prosent svarer verken fornøyd eller misfornøyd.

Figur 7.8 Hvor fornøyd er du med fagmiljøet blant norsklærere på skolen din?

Blant undergrupper er det en større andel norsklærere på videregående studieforbereidende enn gjennomsnittet som oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet. Omtrent 4 av 10 norsklærere på videregående studieforbereidende oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet blant norsklærerne på sin skole. Blant lærere med bokmål som hovedmål er det flere som oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet sammenlignet med lærere med nynorsk som hovedmål. 33 prosent av norsklærere med bokmål som hovedmål er meget fornøyd med fagmiljøet mens 21 prosent av norsklærerne med nynorsk som hovedmål svarer det samme. Resultatene viser også at de yngste norsklærere er mer fornøyd med fagmiljøet enn totalen. 44 prosent av norsklærerne i alderen 20-29 år oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet. Også blant norsklærere med høy universitetsutdannelse er det flere enn totalen som er meget fornøyd med fagmiljøet. 37 prosent av norsklærerne i denne gruppen oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet.

8. Særpreget ved utvalgte målgrupper

I denne delen ser vi på resultater fra SuperDiganalyser som viser særpreget ved utvalgte målgrupper. SuperDig er en analyse hvor man definerer en målgruppe og observerer det relative avviket mellom utvalget totalt og målgruppen som analyseres for hver enkelt svarkategori. På denne måten kan man beskrive målgruppens særpreget sammenlignet med totalutvalget i undersøkelsen. I denne undersøkelsen har man valgt å se nærmere på følgende målgrupper:

1. Norsklærere med bokmål som hovedmål og høy opplevd kompetanse i nynorsk
2. Norsklærere med bokmål som hovedmål og lav opplevd kompetanse i nynorsk
3. Norsklærere med bokmål som hovedmål
4. Norsklærere med nynorsk som hovedmål
5. Norsklærere som har undervist i norsk i 5 år eller mindre
6. Norsklærere som har undervist i norsk i 20 år eller mer
7. Norsklærere i ungdomsskolen
8. Norsklærere i videregående studieforbereende

1. Særpreget ved målgruppen norsklærere med bokmål som hovedmål og høy opplevd kompetanse i nynorsk (474 intervju).

- Omtrent 80 prosent i målgruppen opplever i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i skriftlige tekster, mot 55 prosent totalt.
- 67 prosent i målgruppen opplever i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i språk og kultur, mot 44 prosent totalt.
- Nær 53 prosent i målgruppen opplever i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i muntlige tekster, mot 38 prosent totalt.
- 53 prosent i målgruppen opplever i meget eller ganske stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse innen nabospråk, mot 37 prosent av totalen
- 75 prosent av målgruppen oppgir at de underviser i videregående studieforbereende, mot 60 prosent av totalen.
- 40 prosent av målgruppen oppgir at universitetsutdanning på masternivå er deres høyeste fullførte utdanning i norsk, mot 27 prosent av totalen.

- 58 prosent i målgruppen oppgir at universitetsutdanning på masternivå er deres høyeste fullførte utdanning, mot 43 prosent av totalen.
- Signifikant flere i målgruppen vurderer kunnskap om språk- og litteraturhistorie og forståelse/tolkning av tekster som meget viktig enn totalt.
- 63 prosent av målgruppen vurderer sidemålsundervisningen på årstrinnene de underviser i som enten meget eller ganske viktig, mot 46 prosent av totalen.

Oppsummert:

Gruppen som opplever å ha høy kompetanse i nynorsk som sidemål har generelt høy utdanning og lang erfaring som norsklærer. De underviser i videregående studieforberevende og opplever også å ha høy kompetanse på andre områder innen norskfaget. Denne gruppen er meget godt fornøyd med fagmiljøet og har ofte diskusjoner med kollegaer. De mener allikevel at arbeidsmengden er for stor og er helt enige i at norskfaget er for omfattende og at det burde vært flere timer undervisning. De mener sidemålsundervisningen er meget viktig og at alle bør kunne lese og skrive nynorsk, at det bør undervises på alle årstrinn og at nynorsk bør være trekkfag til eksamen. De trives godt og opplever at norsklærere og norskfaget har høy status på skolen (i signifikant høyere grad enn norsklærere på videregående studieforberevende generelt).

2. Særpreget ved målgruppen norsklærere med bokmål som hovedmål og lav opplevd kompetanse i nynorsk (288 intervju).

- Opp mot 73 prosent i målgruppen mener at det er nok at ungdomsskoleelever kan lese nynorsk, mot 46 prosent av totalen.
- Omtrent 76 prosent i målgruppen er uenige i læreplanens likestilling mellom nynorsk og bokmål i norskfaget, mot 49 prosent av totalen
- 38 prosent i målgruppen mener at sidemålsundervisningen på årstrinnene de underviser på ikke er viktig, mot 18 prosent av totalen.
- 68 prosent i målgruppen mener at det ikke bør undervises i bokmål og nynorsk i på alle årstrinn i ungdomsskolen og videregående skole, mot 43 prosent av totalen.

- Omtrent 71 prosent av målgruppen mener at sidemålsundervisningen er mindre eller ikke viktig, mot 39 prosent av totalen.
- 39 prosent av målgruppen oppgir at de har inntil 1 års utdanning i norsk, mot 25 prosent av totalen.
- 30 prosent oppgir at deres høyeste fullførte utdanning er lærerhøyskolen, mot 17 prosent av totalen.
- 81 prosent av målgruppen mener at det holder at minoritetsspråklige kan lese og skrive hovedmål, mot 67 prosent av totalen.
- 14 prosent av målgruppen opplever å ikke ha tilstrekkelig kompetanse innen nabospråk, mot 6 prosent av totalen

Oppsummert

Gruppen som opplever å ha lav kompetanse i nynorsk som sidemål har generelt lav utdanning og kort erfaring som norsklærer. De underviser i ungdomsskolen eller videregående yrkesfag og opplever også å ha lavere kompetanse på andre områder innen norskfaget enn gjennomsnittet. Denne gruppen mener at arbeidsmengden er litt for stor eller passelig og at antall timer til norskundervisning er passelig. De mener sidemålsundervisningen er lite eller ikke viktig.

3. Særpreget ved målgruppen norsklærere med bokmål som hovedmål (1310 intervju).

Målgruppens særpreget er her definert i forhold til skoletype, utdanning og landsdel.

skoletype

- Lærere i ungdomsskolen har generelt kortere erfaring med norskundervisning. De er også mer positive til læreplanen i norsk enn dem som underviser i videregående skoler og trives bedre som norsklærere og sammen med elevene enn lærere i videregående, selv om de oppfatter elevene som mindre motiverte.
- Lærere i ungdomsskolen opplever i større grad enn lærere i videregående at norsklærere og norskfaget har høy status på skolen, og at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor.
- Lærere i ungdomsskolen opplever at antall timer til norskundervisning og arbeidsmengden i faget er mer passelig enn lærere i videregående som i større grad mener det er for få timer og for stor arbeidsmengde.

- Lærere i videregående studieforbereidende er i større grad enn andre enige i at det bør være færre undervisningstimer, at norskfaget er for omfattende og at vurderingsarbeidet tar for mye tid.
- Lærere i ungdomsskolen er i større grad enige i at nasjonale prøver virker motiverende.
- Lærere i ungdomsskolen opplever at de har litt lavere kompetanse på de fleste områder innen norskfaget enn lærere i videregående. De mener også at de fleste fagområdene bortsett fra muntlige ferdigheter er noe mindre viktige, dette gjelder også for nynorsk.
- Lærere i ungdomsskolen har sjeldnere faglige diskusjoner og er i mindre grad fornøyde med fagmiljøet, og har også lavere utdanning.
- De som har lærerhøgskolen er mer positive til læreplanen i norsk enn dem med universitetsutdanning.

utdanning

- De som har lengst utdanning i norskfaget trives bedre med å undervise i norsk enn dem som har ingen eller mindre enn 1 års utdanning i norskfaget.
- De som har lengst utdanning mener også i høyest grad at det burde være flere timer til norskundervisning, at faget er for omfattende, at norsklærere burde ha færre undervisningstimer og at vurderingsarbeidet tar for mye tid.
- De med lengst utdanning opplever naturlig nok at de har høyere kompetanse i de fleste fagområdene og vurderer forståelse/tolkning av tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie som viktigere enn dem med kortere utdanning.
- Utdanning påvirker også i hvilken grad man oppfatter nynorsk som en viktig del av undervisningen, at alle bør kunne lese og skrive nynorsk, at det bør undervises på alle klassetrinn og at det bør være trekkfag til eksamen.
- De med lengst utdanning har også oftere faglige diskusjoner og er mest fornøyd med fagmiljøet.

Landsdel

- Lærere i Møre og Romsdal/Trøndelag mener i større grad enn gjennomsnittet at norskfaget er viktig for norsk identitet.
- Lærere på Vestlandet oppfatter sidemålet som viktigere enn gjennomsnittet gjør.

- Lærere i Nord-Norge oppfatter arbeidsmengden som noe mindre enn gjennomsnittet gjør.
- Lærere på Østlandet oppfatter arbeidsmengden, hvor omfattende faget er og antall timer som litt større enn gjennomsnittet.
- Lærere i Nord-Norge er i større grad enige i at nye undervisningsmetoder er motiverende.
- Lærere i Oslo vurderer forståelse/tolking av tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie som viktigere enn gjennomsnittet.
- Lærere på Vestlandet og i Møre og Romsdal/Trøndelag er i større grad enn gjennomsnittet enige i læreplanens sidestilling av nynorsk og bokmål, at det bør undervises i begge målformer på alle årstrinn og at alle bør kunne lese og skrive begge deler.
- Lærere i Nord-Norge er i større grad uenige i at nynorsk bør være trekkfag til eksamen.
- Lærere i Oslo har oftere faglige diskusjoner og er mer fornøyd med fagmiljøet. De har også høyere utdanning enn gjennomsnittet, også i norsk.

4. Særpreg ved målgruppen norsklærere med nynorsk som hovedmål (284 intervju).

- 83 prosent er enige i lærerplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget, mot 45 prosent totalt.
- 86 prosent er enige i at ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både bokmål og nynorsk, mot 49 prosent totalt.
- 41 prosent mener at sidemålsundervisningen er meget viktig, mot 18 prosent av totalen.
- 78 prosent mener at det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn i ungdomsskolen og videregående skole, mot 49 prosent totalt.

Gruppen er generelt mer positiv til likestilling mellom målformene enn totalutvalget. Vi ser også at en høyere andel enn totalen er enig i at alle elever fra og med ungdomsskolen bør kunne lese og skrive sidemål og at undervisningen bør skje på alle årstrinn på ungdomsskolen og den videregående skolen.

5. Særpreget ved målgruppen norsklærere som har undervist i norsk i 5 år eller mindre (426 intervju).

- 39 prosent oppgir at de ikke vet om innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført endringer i måten de underviser i norskfaget på, mot 13 prosent av totalen.
- 32 prosent oppgir at de er helt enige i at norskfaget har endret seg lite siden de begynte å undervise i det, mot 11 prosent totalt.
- 15 prosent oppgir at de ikke vet/ikke kan svare på om nye læreplaner har hatt liten innvirkning på undervisningen i norskfaget, mot 5 prosent av totalen.
- 26 prosent er helt enige i at nye undervisningsmetoder virker motiverende for måten å undervise på i norskfaget, mot 19 prosent totalt.

Denne gruppen er i større grad usikker på spørsmål om undervisning og lærerplan enn totalutvalget. Det er også flere i denne målgruppen som er enige i at nye undervisningsmetoder virker motiverende for måten å undervise på i norskfaget.

6. Særpreget ved målgruppen norsklærere som har undervist i norsk i 20 år eller mer (545 intervju).

- 60 prosent er helt eller ganske uenige i påstanden "Norskfaget har endret seg lite etter jeg begynte å undervise i det", mot 40 prosent av totalen.
- 86 prosent mener norskfaget er meget viktig i forhold til andre undervisningsfag, mot 79 prosent totalt.
- 59 prosent svarer ja på spørsmålet om "ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål", mot 49 prosent totalt.
- 49 prosent er enig i at læreplanens likestilling av nynorsk og hovedmål i norskfaget, mot 40 prosent totalt.
- 8 prosentpoeng flere enn i totalen oppgir at de i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen "skriftelige tekster" og "språk og kultur".
- 26 prosent svarer at innføringen av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført meget store endringer i måten de underviser på, mot 19 prosent totalt.

- 45 prosent oppgir at de er helt enige i at norskfaget er for omfattende og har for mange emner, mot 38 prosent av totalen.

I denne gruppen er det naturlig nok flere enn i totalutvalget som synes norskfaget har endret seg siden de begynte å undervise. Flere mener også at både norskfaget og flere av emnene i faget er meget viktige og at norskfaget er for omfattende og har for mange emner. Gruppen har også noe høyere opplevd kompetanse innen "skriftlige tekster" og "språk og kultur". Sammenlignet med totalen er gruppen i noe større grad enig i at innføringen av grunnleggende ferdigheter har medført store endringer i undervisning

7. Særpreget ved målgruppen norsklærere i ungdomsskolen (463 intervju).

- 49 prosent har tatt lærerhøgskolen, mot 17 prosent totalt.
- 44 prosent er helt enige i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor, mot 25 prosent av totalen.
- 16 prosent er helt enige i påstanden "ledelsen på skolen mener at også andre lærere enn norsklærere bør undervise i norsk", mot 8 prosent av totalen.
- 69 prosent synes at antall timer til norskundervisning er ok som det er, mot 54 prosent totalt.
- Ungdomsskolelærere har sjeldnere formelle faglige diskusjoner enn gjennomsnittet.
- 65 prosent vurderer læreplanen som ganske god, mot 53 prosent av totalen.

Norsklærere i ungdomsskolen har en større andel med utdanning fra lærerhøgskolen enn totalutvalget. Gruppen er i større grad enig i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor og i at ledelsen på skolen mener at også andre lærere enn norsklærere bør undervise i norsk. Gruppen har sjeldnere formelle faglige diskusjoner enn totalutvalget og synes i større grad at antall timer norsktimer er ok som det er. Det er også flere i denne gruppen som vurderer læreplanen som ganske god enn totalt.

8. Særpreg ved målgruppen norsklærere i videregående studieforberevende (963 intervju).

- 62 prosent har universitetsutdanning på master/hovedfagsnivå. Mot 43 prosent av totalen.
- 73 prosent synes den generelle arbeidsmengden er altfor stor, mot 59 prosent av gjennomsnittet.
- 50 prosent er helt uenige i at ledelsen på skolen mener at andre lærere enn norsklærere bør kunne undervise i norsk, mot 36 prosent totalt
- 75 prosent er helt enig at vurderingsarbeidet tar for mye tid, mot 65 prosent totalt
- Flere av dem opplever at de har i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen de fire hovedområdene i norsk enn totalutvalget.
- Flere oppgir at de flere ganger i uken har uformelle og formelle norskfaglige diskusjoner enn totalutvalget.
- 37 prosent svarer at de aldri rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt tid, mot 29 prosent av totalutvalget.

I denne gruppen finner vi en større andel enn i totalutvalget som har universitetsutdanning på master/hovedfagsnivå. Det er også flere som synes at den generelle arbeidsmengden er for stor, at vurderingsarbeidet tar for mye tid og oppgir at de aldri rekker å gjennomføre arbeidsoppgavene som norsklærer innenfor avsatt tid. Gruppen er i større grad uenig i påstanden "ledelsen på skolen mener at andre lærere bør kunne undervise i norsk" og skiller seg ut fra totalutvalget både med hensyn til opplevd kompetanse og fagmiljø. Flere opplever at de i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen de fire hovedområder i norsk, og flere oppgir at de ofte har både uformelle og formelle norskfaglige diskusjoner.